THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

SATURDAY, AUGUST 21, 1971

LATVIJA AMERIKA

62. N-RS. SESTDIENA, 1971. G. 21. AUGUSTS 21. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 35 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRISS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vaditāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5' 14. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28 West-Germany. Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

LATVIEŠU APVIENĪBAS AUSTRĀLIJĀ

kopsapulces dalībnieki 23. un 24. jūlijā Melburnā: 1. rindā no kreisās — prāv. S. Gaidelis, J. Ritenis, A. Bērztiss, LAA prezidija priekšsēdis V. Eglīte, BPLA un ALA valdes priekšsēdis U. Grava, A. Gārša, māc. A. Buģis, LAA kultūras fonda valdes priekšsēdis V. Dulmanis un D. Holdena, 2. rindā — G. Bogdanovičs, DV Austrālijas valdes priekšsēdis V. Rolavs, A. Impols, J. Dzenis, M. Siliņš, LAA vicepriekšsēdis E. Voitkūns, V. Aufmanis, LAA vicepriekšsēdis G. Bračs, A. Tamuža, Austrālijas latviešu informācijas centra vadītājs A. Auziņš, J. Lazdiņš, A. Kenne un M. Stilve, 3. rindā — V. Koškins, K. Ābele, J. Braunšteins, J. Masulāns, K. Sātiņš, A. Prods, G. Drulle, A. Ložeņīcins un U. Ozoliņš. Šajā uzņēmumā daži delegāti iztrūkst.

Foto: A. Balodis

No latviešiem var mācities

LATVIEŠU APVIENĪBAS AUSTRĀLIJĀ 20 GADU DARBĪBAS ATCERES, SANĀKSME MELBURNĀ

Atskatoties uz 20 gadu pastāvēšanu, Latviešu apvienība Austrālijā 23. un 24. jūlijā Melburnas latviešu namā bija sasaukusi delegātu sanāksmi, kurā kopā ar dzīvesbiedri Sarmīti no Ņujorkas bija ieradies arī Brīvās pasaules latviešu apvienības un Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis Uldis Grava, bet iespaidīgu runu, pārstāvot Austrālijas ministru prezidentu V. Mekmānu, teica kopvalsts vesselības ministrs senātors I. J. Grīnvuds, kas starplaikā savu līdzšinējo resoru nodevis citam un kļuvis tiesliet. ministrs. Ap 100 klausītāju vidū bija arī otrs Austrālijas liberāļu partijas senātors no Viktorijas kopvalsts parlamentā G. C. Hanans, pavalsts parlamenta loceklis G. Nikols, demokratiskās strādnieku partijas prezidents Viktorijā A. Aboliņš, Melburnas universitātes profesors Storijs un citu austrāliešu sabiedrības, radiofona un preses pārstāvji, to vidū arī lielā pēcpusdienas laikraksta „The Herald" pārstāvis B. Simpsons, bet rakstveidā LAA jubilejas sanāksmi bija sveicis kādreizējais imigrācijas ministrs un pašreizējais federālās opozicijsa vadītājs A. Kolvels, Austrālijas augstākās tiesas loceklis D. Menzijs, senātors G. Dēvidsons, Austrālijas luterāņu baznīcas prezidents Dr. Lohe, federālā parlamenta loceklis Fokss, Viktorijas parlamenta deputāti Jona un Garets, Lietuviešu apvienības Austrālijā priekšsēdis Neverauskas un citi.

Savu 20 gadu darbību LAA kopā ar lūgtiem cittautu un latviešu sabiedrības viesiem atzīmēja delegātu sapulces pirmās dienas, 23. jūlija, nobeigumā, viesus apsveicot un aicinot nodziedāt brīvu himnu J. Ritenim, delegātu sanāksmes vadītājam. Uzrunu angļu valodā teica LAA prezidija priekšsēdis V. Eglīte, īsumā raksturojot, kā ziņo „Austrālijas Latvietis", latviešu tautas grupas vēsturi Austrālijā un uzsverot, ka tā savā ziņā atšķiras kā no tiem austrāliešiem, kas šai zemē jau nodzīvojuši vairākas paaudzes, tā arī no tiem iecelotājiem, kuri Austrālijā ierodas, lai rastu labākus dzīves apstākļus.

„Mēs esam politiski bēgļi," uzsvēra V. Eglīte, „politiski tai ziņā, ka mēs mīlējām savu dzimteni un tās brīvību vairāk par visu citu pasaulē. Mūsu vidū ir vīri, kas par savas tēvzemes brīvību cīnījušies trīs karos: pirmajā pasaules karā, Latvijas atbrīvošanas cīņās un otrā pasaules karā — gan pret vāciešiem, gan pret krieviem. Būtu gluži netaisnīgi, ka pēc ierašanās brīvā un drošā zemē šie ļaudis spētu aizmirst savus radus un pārējos tautiešus, kas palika Latvijā un kuŗus pašreiz tur apspiestībā un gūstā tāds totālitārs režīms, kādu tikai reti redzējusi pasaules vēsture."

„Mēs jūtam," turpināja V. Eglīte, „ka mūsu uzdevums, tik ilgi, kamēr vien dzīvojam, ir atgādināt pasaulei, ka 6 miljonus latviešu, igauņu un lietuviešu joprojām valda, izmanto un pamazām iznīcina kāda vara, kuŗa nepazīst jēdzienus taisnība, tiesības un Dievs.. Mēs saprotam, ka pašreiz mēs šo valstu brīvības labā nevaram darīt nekā vairāk, kā atgādināt pasaulei šo valstu eksistenci. Bet mēs tomēr varam darīt kaut ko, lai saglabātu šo nāciju kultūras vērtības, valodas un tradicijas — ne tikai šo tautu labā, bet arī Austrālijas un visas pasaules labā. Saglabājot savas kultūras vērtības, mēs bagātinām un dažādojam Austrālijas dzīves veidu. Nav iespējams sa līdzināt mūsu stāvokli ar iecelotāju grupām no citām Eiropas zemēm. Italija, Grieķija un Vācija, piemēram, ar izcelotājiem zaudē tikai niecīgu savu iedzīvotāju daļu, un šo nāciju kultūra turpina plaukt dzimtenē. Latvijā, Igaunijā un Lietuvā turpretim komūnisti pašreiz veic intensīvu pārkrievināšanas kampaņu, aizvedot un izkaisot šo valstu iedzīvotājus pa visu Pad. savienību un liekot šķēršļus brīvai latviešu valodas lietošanai Latvija skolās, universitātē un iestādēs. Šai ziņā mēs jūtam, ka esam kļuvuši par savas nacionālās kultūras sargiem, un šis uzdevums mums jāveic tik ilgi, kamēr to atkal spēs pārņemt tauta dzimtenē."

Pēc Latvijas himnas ap 15 min. gaŗu runu teica ministrs I. J. Grīnvuds, aicinot latviešus patu-rēt savu valodu un tradicijas, kā arī būt politiski aktīviem. Kā piemēru šādai politiskai aktivitātei viņš minēja Demokratiskās strādnieku partijas Viktorijas pavalsts prezidentu A. Aboliņu un viņa nesen Austrālijas presē citētos vārdus: „Esmu piedzīvojis kā nacistu, tā komūnistu diktatūras, tādēļ varu apliecināt, ka vienīgā to atšķirība slēpjas to kreklu krāsā. Aizrādījis, ka A. Aboliņš nepieder tai politiskajai partijai, kuŗu pārstāv viņš, liberāļu senātors un ministrs atzina, ka šie A. Aboliņa vārdi viņam dziļi iespiedušies atmiņā: „Tādu pieredzi nedrīkst aizmirst vai uzskatīt par nenozīmīgu. Tādēļ, ka jūsu un jūsu tautas vēsture ir bijusi apspiestība, jūs labāk nekā vairums pārējo austrāliešu spējat saskatīt draudīgās briesmas tām brīvībām, kuŗas mēs baudām, un labāk apzināties mazo nāciju tiesības starptautiskajā politikā. A. Aboliņa vārdi apliecina iecelotāju līdzdalības nozīmi politikā. Kaut viņš nav manā partijā, es atzīstu viņa pienesumu, jo viņš sasniedzis visaugstāko posteni ārpus parlamenta, kāds eksistē tai partijai, kuŗu viņš izvēlējies, un tas ir pats svarīgākais." Norādījis, ka A. Aboliņš ir latviešu izcelsmes pilsonis, kas devis pienesumu Austrālijas politiskajai dzīvei, ministrs vēl uzsvēra: „Pēc viņa ievēlēšanas par Demokratiskās strādnieku partijas pavalsts prezidentu, Alāns Āboliņš mudināja iecelotājus vairāk piedalīties Austrālijas politiskajā dzīvē. Es vēlos pievienot savu balsi viņa aicinājumam!"

„Man ir ļoti patīkami pārstāvēt ministru prezidentu jūsu kongresā vairāku iemeslu dēļ," runas sākumā teica ministrs I. J. Grīnvuds. „Bija patīkami dzirdēt to, ko jūsu prezidents teica par Austrāliju un austrāliešiem. Man tāpat ir ļoti patīkami pastiprināt to daudzveidīgo pienesumu, ko ir veikuši latvieši, kas sevi un savu kultūru identificējuši ar Austrāliju. Es priecājos dzirdēt vārdus, kuŗos uzsvērta brīvība un tēvzemes mīlestība, un vārdus, kuŗi ar pieredzi mums atgādina, kas ir apspiestība un ko tā nozīmē lepnai tautai. Jūs esat laudis, kas pazīst totālitāro valstu autoritārismu, un es esmu drošs, ka jūs cenšaties, lai Austrālija to nekad nepiedzīvotu. Jūsu prezidents ar nepārprotamu personisku pārliecību tikko runāja par vērtībām, kas rosina latviešu un pārējo baltiešu tautu grupu aktivitāti Austrālijā. Šīs vērtības, kas bazējas brīvībā un iespējā katram izteikt savu personību, ir pilnīgi nepieciešamas Austrālijas attīstībai. Ir ļoti iespējams, kā to Eglītes kungs jau norādīja, ka jūs brīvību vērtējat vēl augstāk nekā austrāliešu vairums, jo jūs zināt, ko nozīmē to zaudēt."

„Es vēlos teikt dažus vārdus par tādu nacionālo grupu organizāciju lomu kā jūsējā," turpināja ministrs. „Ir laudis Austrālijā, un es nešaubos, ka arī jūs to esat dzirdējuši, kas skatās uz nacionālo grupu organizācijām ar bažām un pat aizdomām. Tās ir bažas, ka šādas organizācijas varētu kavēt ļaužu integrāciju homogēnā sabiedrībā, un aizdomas, ka tās pat varētu veicināt konfliktus atsevišķo nacionālo grupu starpā. Austrālijas valdība nedalās ne šajās bažās, ne šajās aizdomās. Īpaši imigrācijas ministrija ieskata, ka nacionālo grupu organizācijām ir vitāla loma integrācijas procesā. Jaunatbraucējiem no aizjūras zemes, kuŗu domāšanas procesu zemapziņā veidojušas jaunības gados uzsūktās kultūrālās un sabiedriskās vērtības, nacionālās grupas organizācija dod nepieciešamo pārejas fazi. Tādam var būt tukši vārdi runas par integrāciju austrāliešu sabiedrībā. Daudzi no viņiem vispirms ieklaujas savu tautiešu vidū, kas šai zemē ierašanās agrāk."

Citā runas vietā ministrs Grīnvuds norādīja, ka Austrālijas ministru prezidents nesen teicis: „Mūsu iecelotāji mums ir mācījuši, ka tie iejūtas sabiedrībā vieglāk, sekmīgāk un ātrāk, ja mēs mudinām tos paturēt dzīvu viņu dzimtenes valodu un kultūru. Šis process nozīmē arī mūsu dzīves bagātinājumu, pievienojot elementus, kas jau atraduši godājamu vietu mūsu sabiedrības vidū." Citējis šos vārdus, I. J. Grīnvuds turpināja: „Austrālijas sabiedrība, kas radīsies šī procesa rezultātā, būs gan atšķirīga no tās, ko iecelotāji pazina savā dzimtenē, bet tā atšķirsies arī no tās, ko pazina šīs zemes iedzīvotāju iepriekšējā paaudze. Saglabājot savu kultūru, jūs kaut ko pievienojat arī Austrālijas kultūras vērtībām un tradicijām. Nacionālo organizāciju kritizētāji bīstas, ka šīm organizācijām varētu būt dalītāja ietekme. Pieredze rāda, ka tām ir bagātinātāja ietekme."

„Būdama relātīvi neliela grupa," citā runas vietā teica ministrs, „latviešu tautas kopa pēckara Austrālijai ir devusi ievērojamu pienesumu. Latvieši ir bijuši izcili izglītības laukā, un es

(Beigas 8. lpp.)

Dziesmu dienas Anglijā

Anglijas latviešu dziesmu dienas, kas risinājās no 30. jūlija — 1. aug. Lesterā, bija jau devītās pēc kārtas. To ievadījumā rīcības komiteja universitātes telpās rīkoja pieņemšanu goda viesiem, kuŗu vidū bija arī tautieši nevien no citām Eiropas zemēm, bet arī no ASV un Austrālijas.

„Anglija ir brīva zeme, kuŗā mēs varam brīvi pulcēties, brīvi dziedāt savas dziesmas un nacionālo himnu, kas viss mūsu tautiešiem dzimtenē liegts," uzrunājot angļu sabiedrības pārstāvjus un pārējos goda viesus, pēc svētku rīcības komitejas locekļa māc. J. Jurģa ievadvārdiem teica komitejas goda priekšsēdis, lietvedis T. V. Ozoliņš. Itālijas latviešu vārdā un no Vatikāna raidītāja latviešu sekcijas sveica katoļu māc. A. Brūmanis, savus sveicienus pievienojot arī vietējās pašvaldības un ukraiņu organizāciju pārstāvjiem. Apsveicēju vidū bija arī Austrālijas tautietis Kārlis Kare - Reintāls, kas jau gandrīz katru gadu pavada pasaules apceļojuma, izmantodams 15 darba gados iekrāto atvaļinājumu un pašreiz uzturas Anglijā. Svētku pirmās dienas vakarā universitātes telpās notika laikmetīgas mūzikas koncerts, kuŗu atskaņoja Ksenija Bidiņa un operdziedone Ilefna Tepfere - Pētersone no Zviedrijas, klavierpavadījumus veicot brīvmāksl. Dainai Pavasarai un Andrim Vītoliņam. Programmas izpildīšanā bija piesaistīti arī daži angļu atskaņotāji. Zviedrijas viešņa savā pirmajā Anglijas apmeklējumā dziedāja Andra Vītoliņa un Jāņa Mediņa komponētās dziesmas, kā arī pirmatskaņojumus — H. Pavasara „Trīs dziesmas Dr. Anša Karpa piemiņai", ar Veras Dambergas un Kārļa Dzelzīša tekstiem, izpelnīdamās klausītāju sirsnīgus sumināj. Programmā bija uzņemtas arī pāris Alberta Jēruma kompozicijas. „Mūzika mecosoprānam, flautai un vijolei" izpildīja Ksenija Bidiņa ar angļu māksliniekiem. Pēdējie atskaņoja arī Tālivalža Ķeniņa „Sonāta klavierēm" programmas ievadījumam.

Svētku otrās dienas sarīkojumus ievadīja jauniešu rīts Montforta aulā, piedaloties Anglijas latviešu jaunatnes korim, diriģenta A. Jēruma vadībā nodziedot divas H. Pavasara sabalsotas tautas dziesmas, kas ievadīja programmas vokālo daļu. Pēc Līdsas kokļu ansambļa Dziesmu rota priekšnesumiem četru koklētāju sastāvā jaunā mūziķe Lilija Zobena, kas jau otro gadu studē mūziku Kings kolledžā Londonas universitātē, angļu pianista Leslija Ista pavadībā dziedāja divas savas jaunās kompozicijas, piedaloties arī duetā ar otru jaunās paaudzes mūziķi Dagniju Balodi, nodziedot V. Ozoliņa „Lūgšanu". Programmu noslēdza tautas deju lieluzvedums ar 120 dejotājiem no visas Anglijas deju kopām, kā viesiem piedaloties arī igauņu deju kopas „Kalev" jauniešiem. Lieluzvedumu vadīja Vera Rulliņa.

Vietējās YMCA telpās notika mākslinieku un daiļamatnieku rīkotā gleznu un daiļamatniecības darbu skate. Savas gleznas bija izstādījuši Maija Kleina, Māra Šģirka, P. Rūdolfs, J. Jēgers, A. Ludeks, Aina Brieze, Silvija Pumaka un S. Univers. Atsevišķu gleznu skati bija iekārtojis Arnolds Mazītis. Daiļamatniecības ražojumu darbu skatē piedalījās A. Gudgāns, J. Gaulis, J. Lēnmanis, A. Ludeks, R. Priede un A. Blodnieks, abiem pēdējiem izstādot krokles. Skatē bija redzamas arī no koka sakņu pinumiem darinātas kārbiņas, kuŗas kāda latvju māmuļa atsūtījusi savam dēlam no Sibirijas izsūtījuma.

Svētku laikā notika arī divas teātra izrādes, abās uzvedot Anšlava Eglīša „Omartija kundze", DVF Volverhamptonas nodaļas dramatiskās kopas iestudējumā, režiju vadot Elvīrai Zepei. Lugu abās izrādēs noskatījās ap 1000 apmeklētāju. Vairāk kā 1000 apmeklētāju ieradās arī dziesmu dienu ballē Montforta aulā.

Svētku trešās dienas rītā universitātes telpās bija rakstnieku cēliens, Margaritas Ausalas iekārtojumā un vadībā. Par latviešu vārdu mākslu runāja Jānis Andrups, pēc kam savus dzejoļus lasīja Irma Bērziņa, Velta Sniķere, Margita Gūtmane, Margarita Ausala un Fricis Dziesma no Zviedrijas, bet prozas darbus Eduards Salna Kārlis Ķezbers no ASV un Zviedrijas viesis Alant Vilis (Fricis Dziesma) ventiņu izloksnē. No Zviedrijas bija ieradies arī PEN kluba vadītājs plkv. A. Plensners. Svētku pēdējā dienā notika arī divi dievkalpojumi — luteriešiem un katoļiem, pēdējo vadot prāvestiem P. Cirsim un J. Savickim, bet luterāņu dievkalpojumā piedalījās prāv. R. Mužiks un māc. A. Buģis un mācītāji E. Bergmanis, A. Dzenītis, A. Putce un J. Jurģis.

Vakarā Montforta aulē, kuŗā vietas ap 3000 apmeklētājiem, sākās kopkoŗu koncerts ar vairāk kā 300 dziedātājiem, piedaloties arī koŗiem no Vācijas (Hamburgas, Ilsteres, Minsteres un Denburgas) un Zviedrijas (Norborgas un Viduszviedrijas) virsdiriģentu Arvīda Noriša, Alberta Jēruma un Andreja Pommera vadībā, pēdējam diriģējot vīru koŗus. Pēc svētku rīcības komitejas priekšsēža V. Tomsona ievadvārdiem, svētku runu pirms koncerta teica lietvedis T. V. Ozoliņš.

Indija Kremļa rokās

Indija un Pad. savienība 9. augustā Ņūdelijā parakstīja 20 gadu draudzības līgumu, kuŗa mērķis ir atturēt Pakistanas uzbrukumu Ķīnai. Līgumu, kuŗa pamatu sagatavoja pēdējās dienās, parakstīja Indijas ārlietu ministrs Svarans Sings un Pad. savienības ārlietu ministrs Andrejs Gromiko. Līgums paredz tūlītēju konsultēšanos uzbrukuma gadījumā vai kaŗa draudos. Maskava un Ņūdelija atteicies palīdzēt kādai trešai valstij kas varētu tās iesaistīt bruņo konfliktā.

Ģeopolitiskā ainā Azijā ir mainījusies kopš 1966. g. konferences Taškentā, kad Indija un Pakistana vienojās par miermīlīgu atrisinājumu jautājumos, kas tās šķir. Bet šodien šie solījumi sabrūk. Indijā ir iebēguši 7 milj. austrumpakistaniešu, bēgot no Pakistanas armijas terrora. Pakistanas militārā režīma prezidents ģen. Jaja Kāns ir brīdinājis, ka talākais Indijas atbalsts „Bangla Desh" (Brīvās Bengales) brīvības cīnītājiem var novest pie totāla kaŗa. Ķīna uzskata Pakistanu par savu sabiedroto, bet Indija, acīmredzot, meklēs palīdzību pie Pad. savienības, ja kaŗš izceltos šai kontinentā. Indija ir arī ļoti vīlusies, ka ASV turpina atbalstīt Pakistanas armiju ar militāro palīdzību. Parakstot jauno līgumu ar Indiju, Pad. savienība ir devusi stingru brīdinājumu Pakistanai neizdarīt nekādu provokatorisku rīcību, kas varētu izraisīt kaŗu.

Iespējamā eventuālā samierināšanās starp ASV un Ķīnu dara rūpes ne tikai Pad. savienībai, bet arī Indijai. Starp Ķīnu un Indiju pastāv dziļš naids, kad 1962. gadā ķīniešu kaŗaspēks īsu brīdi iebruka indiešu teritorijā un atkal atkāpās aiz Himalaju frontes. Indijai nepatīk, ka Savienotās valstis atbalsta tās divus galvenos ienaidniekus — Pakistanu un Ķīnu. Nesen vēl Ķīna baiļojās par ASV un Pad. savienības bruņotu uzbrukumu. Tagad Pad. savienība un Indija, vērojot Ķīnas un amerikāņu politikas strauju pārvēršanos, turas kopīgi gadījumā, ja Vašingtona un Pekinga izveidotu aliansi nākošā dekadē. Indija un padomju līgums faktiski ir militārs pakts, kas izcēlies ar ASV prezidenta Niksona jauno Āzijas politiku. Paktu ierosināja augošais saspīlējums starp Indiju un Pakistanu un tas atspoguļo novirzīšanos no Rietumiem, sevišķi no Amerikas varas un iespaida Āzijā. Kā Britu kopvalsts loceklei ar pieņemto Vestminsteres tipa parlamenta sistēmu, Indijai normāli būtu jāgriežas pie Anglijas un Britu kopvalsts valstīm dēļ palīdzības katrās grūtībās. Bet kopš Anglija ir izbeigusi būt nopietns varas faktors Tālajos austrumos, Indijai tad vajadzētu ASV meklēt kā pasaules visvarenākās un bagātākās demokratijas palīdzību. Ģeografiski Indijas vēlēšanās ir ieturēt neitrālitāti Austrumu - Rietumu varu konfliktā un dabīgā izvēle būtu demokratiska valsts, ne totāla vara. Kas iedzina Indiju Kremļa rokās, bilda amerikāņu atkāpšanās no Indoķīnas un par visu prezidenta Niksona pēkšņais attieksmju uzlabojums ar Pekingu un nesenais paziņojums par Niksona ceļojumu uz Pekingu, uzskata Rietumu preses komentātori. Ņudēlija kalkulē, ka kaŗa gadījumā Pekinga atbalstīs Pakistanu un Indijai būs vajadzīgs sabiedrotais ar lielāku varu un noteikšanu nekā ASV. Tā Indija ir ieslīdējusi padomju nometnē. Ievērojot Indijas iedzīvotāju skaitu un stratēģisko stāvokli pie Indijas okeāna, Pad. savienībai ir milzīgs ieguvums un bēdīgs zaudējums Rietumiem. Reiz Indija ir krievu nagos, Kremlis nelaidīs tai izslīdēt, ne arī atstās stratēģiski nelietotu. Indijas - Pad. savienības pakts piedāvā spīdošas izplešanās izredzes Pad. savienības ietekmei Āzijā un Indijas okeāna apgabalē.

AMERIKĀŅU DOLARS SATRAUC PASAULI

ASV prezidents Niksons 15. augustā paziņoja pieņemtos stingros saimnieciskos soļus, lai „sasauztu inflācijas mugurkaulu" Savienotajās Valstīs. Prezidents noteica visu cenu, algu un īres maksu „iesaldēšanu" uz 90 dienām un 10 proc. papildmuitas pieaugstinājumu importam. Papildam viņš vēl sacija, ka uzaicinājis pasauli „devalvēt dolaru" un ieteica nodokļu samazināšanu individuālām personām un tirdzniecībā.

Savā radio - televīzijas pārstāstījumā raidījumā Niksons deklarēja, ka Vašingtona vairs nepirks zeltu par 35 dol. uncē, kā bija noteikts 1930. g. Tas nozīmē, ka dolaram būs brīvs kurss ārzemju valūtas tirgū. Tūlītējais secinājums ir, ka dolara kurss kritīsies, bet tam nebūs nekādu saimnieciska seku ASV, bet milzīgs satricinājums ārzemēs. Niksons cer, ka viņa dramatiskais solis, kas sekoja pēc vairāku nedēļu spiediena pret dolaru un preses zīlējumiem par devalvāciju, ierosinās globālu konsultāciju un sarunas reformēt internacionālo valūtas nokārtojumu, kas bijis efektīvs kopš 1940. gada. Pašiem amerikāņiem vislielākā ziņa bija 90 dienu ilga visu cenu algu un renšu iesaldēšana, ko pārraudzīs sagatavošanās birojs ārkārtas gadījumiem. Ierobežojumu pārkāpējus sodīs ar maksimālo naudas sodu līdz 5000 dol. Lauksaimniecības ražojumi būs atbrīvoti no cenu „iesaldēšanas". Sevišķi svarīgs pircējiem ir prezidenta Niksona ieteikums" ar 15. augustu atbrīvot 7 proc. īpašo automobiļu akcīzes nodokli. Tādā kārtā caurmēra

(Beigas 8. lpp.)

NO AVIŽNIEKA PIEZIMJU BLOKA (18):

Valdes sēde vai omulīgas pārrunas?

VAI VINA NOGARSOSANA IR PRIEKSNESUMS? ● SASAPŅOTAIS „MILJONA FONDS" ARI PALIKS TIKAI SAPNIS

Atreferējot Brīvās pasaules latviešu apvienības valdes sēdi 2. un 3. jūlijā DV 2. globālo dienu laikā Toronto, S. Ancāne „Latvijas Amerikā" 24. jūlija numurā uzsvēra, ka šai sēdē iezīmējies mērķtiecīgas darbības sākums. Pārlasot atreferējumu un pārdomājot sēdē pārrunāto un lemto, šāda pārliecība patiešām rodas, jo sēdes „saturs" nebūt nebija tik vienpusīgs, ka galvenokārt un visvairāk runāts par radioraidījumiem uz okupēto Latviju no Madrides, kā izriet no tās pašas sēdes atreferējuma „Laikā". Daudz vairāk un ilgāk sprieda par citiem jautājumiem, pie tam visai nozīmīgiem mūsu nākotnes darbam un pastāvēšanai.

Taču kāds cits faktors liek kļūt domīgam, proti — no BPLA 14 valdes locekļiem sēdē Toronto piedalījās tikai 4... Tas gandrīz vai liecina par mūsu globālās vadības organizācijas valdes locekļu intereses trūkumu, katrā ziņā par samērā mazu pienākuma apziņu, par „jā" teikšanu lietā, kuru nemaz nedomā pildīt, jo šo tiešo valdes sēdi Toronto sasauca tādēļ, ka šāgada 15. janvāra rakstveida valdes sēdē vairākums bija nobalsojis par tādas nepieciešamību. Kur palika šis vairākums? Sēdē ierodoties tikai BPLA valdes priekšsēdim U. Gravam ar otru ASV latviešu pārstāvi Dr. I. Spilneru, kā arī abiem Kanadas reprezentantiem — LNAK valdes priekšsēdim T. Kronbergam un LNAK padomes prezidija priekšsēdim V. Upeslācim, sēdē pat ne tuvu nebija nepieciešamais kvorums, kas būtu tiesīgs kaut ko nolemt. Tādēļ šī valdes sēde, kuŗai vajadzēja kļūt ļoti nozīmīgai, kvalificējama tikai par vairāk vai mazāk omulīgām pārrunām, kuŗām veltīja divu dienu pusdienu cēlienus, bet DV centrālās valdes sēde ne mazāk plašu darba seku, piedaloties ar vienu izņēmumu visiem valdes locekļiem, pabeidza nedaudzās stundās, krietni ātrāk nekā bija paredzēts. BPLA sēdē gan piedalījās Latviešu apvienības Austrālijā prezidija loceklis A. Kenne un palaikam arī Austrālijas DV valdes priekšsēdis V. Rolavs, bet Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centru pārstāvēja N. Bisenieks no Anglijas, taču viņi nav BPLA valdes locekļi un reizē ar to bez balss tiesībām. Tā visi šīs sēdes „lēmumi", kvorumam trūkstot, par lēmumiem var kļūt tikai rakstveida nobalsošanā. Tādēļ nākošā BPLA valdes rakstveida sēde paredzēta vēl šāgada beigās. Tā vien liekas, ka BPLA darbība var funkcionēt tikai sarakstes ceļā.

Sēdē vienojās par ieteikumu, ka negaidītu notikumu gadījumos, kad nepieciešama ātra rīcība, BPLA valdes priekšsēdis un vicepriekšsēži drīkst rīkoties BPLA vārdā, taču arī šim atzinumam pagaidām nav praktiskas nozīmes: ja tuvākajās nedēļās rastos šāds negaidīts notikums, kas prasa ātru reakciju, sēdē „pilnvarotie" nevarētu rīkoties, iekām par šo ieteikumu nav notikusi nobalsošana nākošajā rakstveida sēdē...

Trūkstot vairumam BPLA valdes locekļu, sēdē par laimi netrūka t. s. novērotāju un klausītāju, to vidū Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons, archibīskaps A. Lūsis, pakuplā skaitā LNAK padomes un valdes locekļi u. c., kas piedalījās ne tikai debatēs, bet palaikam arī ar ziņojumiem un paskaidrojumiem. Ja trūktu arī šo „brīvklausītāju", tad sēdes telpa ar tikai 4 dalībniekiem atstātu pilnīgi tukšu iespaidu, varbūt pat būtu pietrūcis runājamā 2 dienu sēžu posmiem...

BPLA valdes 14 locekļu pašreiz ir: ALA pārstāvji U. Grava, G. Meierovics, V. Klīve, I. Spilners un V. Kārklis, LNAK reprezentanti T. Kronbergs un V. Upeslācis, LAA deleģētie V. Eglīte, A. Auziņš un J. Rītenis, LAK EC pilnvarotie A. Abakuks no Anglijas, I. Freimanis no Zviedrijas un A. Šilde no Vācijas, kā arī Dienvidamerikas latviešu pārstāvis A. Gulbis. Būtu interesanti zināt, kuŗi no šiem 14 valdes locekļiem 15. janvāra rakstveida sēdē baisoja par to, ka Toronto sasaucama tieša valdes sēde. Katrā ziņā to darīja vairākums, jo šis ierosinājums kļuva par lēmumu, tādēļ vismaz tiem, kas par sēdi Toronto balsoja, būtu bijis pienākums tajā arī ierasties, jo šāda sēde nav nekāda bērnišķīga rotaļa, kuŗā saka „jā", kaut faktiski domā „nē", citiem vārdiem — balso par sēdes vajadzību, bet nedomā tajā ierasties. Ir saprotams, ka sakarā ar tālo ceļu un finansiālajām grūtībām ierašanās Toronto nebija pa spēkam Austrālijas pārstāvjiem, vismaz visiem ne, (kuŗi varbūt arī balsoja pret sēdi Toronto), mazāk tas attiecināms uz Eiropas reprezentantiem, kuŗu ceļa izdevumi prasītu mazāk līdzekļu, bet nekādi nav attaisnojams 3 ASV pārstāvju izstrūkums! Vai šai sēdei Toronto būs lemts kļūt par precedenci-gadījumu, ka it bieži BPLA tiešā valdes sēdē var sanākt pāris ASV un Kanadā dzīvojošo valdes locekļu, kaut kvoruma trūkuma dēļ nespējot nekā nolemt, pārrunātu dažus darbības jautājumus un „lēmumus" vēlāk nodotu nobalsošanā rakstveida sēdē, lai tie par lēmumiem patiešām kļūtu, vai arī tiktu noraidīti? Jāšaubās, vai šāda darbība būtu sevišķi produktīva un dotu kaut kādus jūtamākus panākumus!

☆

Ziņojumā par Zemnieku dienām P. Finartija farmā pie Grand Rapidiem „Laika" 4. augusta numurā cita vidū lasāms: „... priekšnesumus ievadīja agrononu biedrības priekšnieks agr. K. V. Liepiņš", uzrunā norādot, ka „mums visiem jābūt vienam mērķim — dzīvot un darbotties brīvas Latvijas nākotnes labā". Neapšaubāmi, tie ir skaisti, patrioti-ski un pareizi vārdi, jājautā tikai, vai šādas nacionālas frazes patiešām arvien vairāk jānodeldē, tās lietojot pat sarīkojumos, kuŗiem nav nekā kopīga ar mūsu nacionālpolitiskajiem centieniem? Vai šādas frazes kaisāmas bez mitas kā rudzu graudi sējas laikā tikai pašas runāšanas dēļ? Jājautā arī, vai šāda patriotiska uzruna ir priekšnesums? Ziņojumā galu galā lasāms, ka agr. K. V. Liepiņš ar šo uzrunu ievadījis priekšnesumus.

Kādi tad bijuši pārējie „priekšnesumi" pēc šī ievadījuma? Prof. Dr. agr. E. Žubeckis referējis par tematu „Viņa pagatavošana mājas apstākļos", pēc tam pašam un citiem nogaršojot sanāksmes dalībnieku atvestos pašdarinātos vīnus, izsakoties par to kvalitāti un noteicot vērtīgākos un labākos. Farmas īpašnieks P. Finartijs tad pastāstījis par savu saimniecību, pēc tam bijis „groziņu azaids". No ziņojuma izriet, ka ar to beigušies „priekšnesumi" un praktiski arī Zemnieku dienas, to dalībniekiem atlikušo laiku pavadot parastā saviesīgā sadzīvē, kuŗā, šķiet, vismazāk runāja par mūsu nacionālpolitiskajiem uzdevumiem un pienākumiem.

☆

Pirms vairākiem gadiem ar visai lielu skaļumu sabiedrībā un presē mūsu vidējās paaudzes pārstāvji nodibināja Latviešu fondu, kas dabūja iesauku „miljona fonds", jo tā dibinātāju mērķis bija savākt 1 milj. dolaru, tos ieguldot drošos pasākumos, bet prāvos augļus izmantot mūsu nacionālajām un kultūras vajadzībām. Fonda dibināšanas veids un runas it kā izteica. „Palūkojieties nu, vecīši, kā jārīkojas, lai gūtu līdzekļus un panākumus!" Fonda noteikumi noteica, ka katra dalībnieka iestāšanās maksa ir 50 dol., kas neatmaksājami, taču katrs dalībnieks lūgts dot 1000 dol. aizdevumu (arī daļu maksājumos), kuŗu atmaksā gada laikā pēc atprasīšanas, kā ziedojumu fonda darbībai prasot vienīgi augļus, kuŗus dotu šie aizdotie un droši ieguldītie 1000 dol. Jau dibināšanas sanāksmē pieteicās daudzi šīs summas aizdot grībētāji, un pēc fonda nodibināšanas raksti un runas atstāja iespaidu, ka vidējās paaudzes pārstāvji skriešus stāsies gaŗajā rindā, lai katrs iemaksātu aizdevumam savus 1000 dol. Taču tā vietā drīz vien fonda jautājumā iestājās klusums, tikai pa retam dzirdot to vēl pieminam.

Nule atkal fonds kļuvis aktīvs, aicinot jaunus dalībniekus un paziņojot, ka 25. un 26. septembrī Londonā notiks „nedēļas nogale nākotnei", kuŗā pulcēsies fonda dalībnieki. Reizē ar to kļuvuši zināmi arī daži skaitļi par „miljona fonda" līdzšinējo darbību un sekmēm. Kā informē „Laiks" 4. augusta numurā, līdz šim 1000 dol. aizdevumu iemaksājuši tikai 7 dalībnieki, to vidū nacionāliem pasākumiem vienmēr atsaucīgie vecās paaudzes rūpnieki Hirši, bet balss tiesības ir vēl 33 citiem fonda dalībniekiem, kuŗi, liekas, izdarījuši dalījas iemaksas. J. Klīdzējs „Latvijas Amerikā" 7. augusta numurā raksta, ka fondā iestājušies 70 dalībnieku. Fondu vada padome 9 locekļu sastāvā, kuŗi paši visi vēl nav iemaksājuši prasīto aizdevumu. Aizdevuma fonds līdz šim saņēmis 13.075 dol., dalības maksās un citos ienākumos 3406 dol., bet izdevumiem esot 117 dol., fonda ričibā uz šāgada 15. jūliju bija 16.364 dol.

Šie skaitļi rāda, ka sapnis par miljonu ir vēl bezgaligā tālumā un, šķiet, arī paliks tikai sapnis, jo arī mūsu vidējās paaudzes pārstāvji, kaut jaunie akadēmiķi labi pelna, izrādījušies uz mata tādi paši „ideālisti", kā tik daudz peltie vecīši, kas daudz runā, bet maz padara. No 1000 dol., kaut arī tikai aizdevumam, vidējai paaudzei nav viegli šķirties, ja jāatsakās no augļiem, kuŗus gūtu paši, šo summu bankā noguldot. Par to jau pārliecinājusies Amerikas latviešu apvienība, kuŗas vadību ar lielu darba gribu pārņēma vidējā paaudze, cerot uz pārējo šīs paaudzes piederīgo atbalstu, bet tagad savā darbībā un ideālismā pamazām atslābst, jo arvien vairāk kon-

(Beigas 7. lpp.)

LATVIJA

62. N-RS. SESTDIENA, 1971. G. 21. AUGUSTS

GALVENA REDAKCIJA TORONTO

Atbildigais redaktors (dzīvokli un vakaros): Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 760—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības izmāt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un no tatrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $6.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$6.40 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārī $1.- par katru datumu vienā numurā.

LASĪTĀJU VĒSTULES

SARKANAIS ZIMULIS VAINIGS

Lai cik grūti Uldim Paipalam to ticēt („Sapnis vasaras dienā", iespiests „Latvija Amerikā", 59. n-rs), pie rupjās kļūdas DV dienu rakstnieku cēliena apskatā „Laika" 14. jūlija n-rā tomēr ir vainīgs „daudz peltais redaktora sarkanais zīmulis". Kā tas redzams no mana raksta nelabotās kopijas, ko vienā dienā nosūtīju kā „Laikam", tā Kanadas redakcijas vadītājam Maksim Čulītim, attiecīgā vieta manā rakstā ir šāda: „Savus patriotiski iekrāsotos darbus lasīja arī Valentīna Hermane („Kritušo biedru aizsaules pulks,/Šai brīdī būs kopā ar jums.') un DV balvas laureāte Guna Ikona ('Mēs esam gājputni./ Atgriezīsimies kad kusīs/ Kad ledus Latvijā kusīs.'). Balvu autorei pasniedza V. Hazners, un viņa to tūlīt ziedoja DV organizācijai nacionālās darbības veicināšanai."

Ja Uldis Paipals nevēlējās faktus noskaidrot pirms šī raksta rakstīšanas (lai gan esam pazīstami vai, precīzāk izsakoties, iepazīstināti un vairākkārt satikušies, un tas nebūtu bijis grūti), tad manuprāt žurnālistikas ētika prasa, lai to pirms publicēšanas būtu darījusi laikraksta redakcija.

Augšminētais Ulža Paipala raksts ir apvainojošs. Sagaidu, ka profesionālās ētikas, ja ne elementāras pieklājības dēļ, laikraksta redakcija patieso stāvokli izskaidros saviem lasītājiem.

Guna Blūma, Toronto

Redakcijas piezīme: „Kļūdas ievešanos Gunas Blūmas rakstā „Laika" 14. jūlija n-rā un tās pārņemšanu Ulža Paipala rakstā „Latvija Amerikā" tagad esam izskaidrojuši ar cienījamās autores augšējās vēstules iespiešanu.

PADOMJU LAIKRAKSTU PROPAGANDA

Detroitas pilsētas bibliotēkas valodu un laikrakstu nodaļās pieejami lasīšanai krievu, vācu, franču un citi laikraksti. Ļoti precīzi, gandrīz vai katru dienu, pienāk Pad. savienības laikraksts „Izvestija", tāpat citi. Bez lielīšanās un tukšas propagandas paušanas, padomju laikrakstos nav gandrīz cits nekas, kā mudinājumi celt darba raŗību un lielīšanās ar sasniegumiem. Pad. savienība tomēr no trūkuma netiek vaļā. Nepalīdz arī piecgades plāni. Jo partija vairāk sola, jo trūkums un nabadzība pieaug. Nonievāti tiek arī ASV demokrati un republikāni.

J. R., Detroitā

☆

Maiga un Maigonis pastaigājas pa vientuļu meža taku, viens otru apskāvuši, palaikam apstājas un skūpstās. „Ak, Induli, cik brīnišķīgs šis vakars," laimīgi izdveš Maiga. — „Kā tā Indulis?" brīnās viņas pavadonis. „Mans vārds taču ir Maigonis!" — „Ak, Dievs," izbijusies nočukst Maiga. „Piedod, man lūdzu šo pārskatīšanos, bet biju iedomājusies, ka šodien ir pirmdiena..."

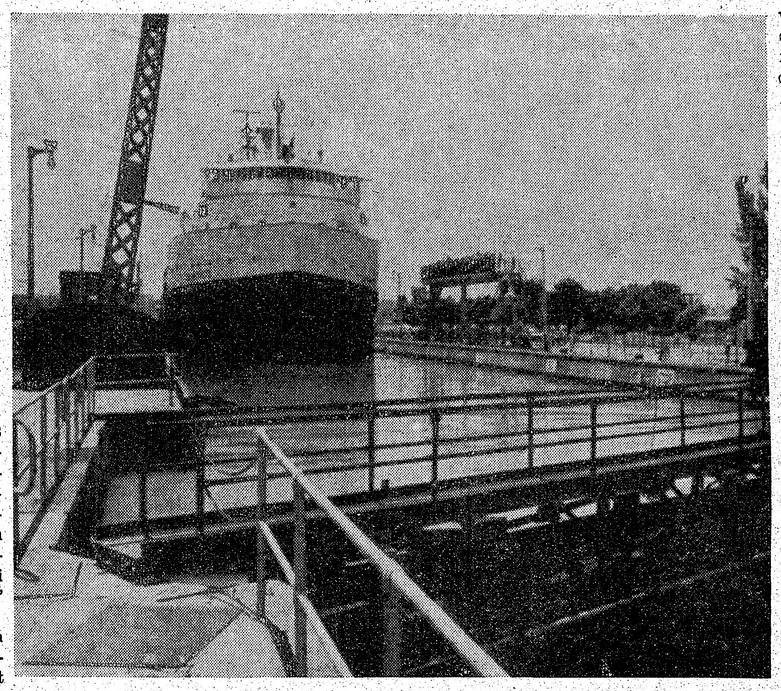

Pie Vēlandas kanāla slūžām. (Skat. rakstu 6. lpp.)

(126. turpinājums)

Jānis Kuga bija redzējis Aleksandra Benuā rietumiskā stilā darinātos tērpus un skatuves gleznojumus, bet nebija tiem atvēries, nebija tos atdarinājis. Bija palicis pie latvju tautas mākslas, sekodams savai vīra devīzei: Mani nevar grozīt. Benuā un Kugas dekorācijām nav kopīga saucēja. Ar to varam no Aleksandra Benuā atvadīties, pieminot viņa vārdu ar pateicību, jo viņš ne tikai redzējis, bet arī izteicis visglaimīgākos vārdus par latvju tautas mākslu, kādus jebkad kāds mākslas kritiķis teicis. Benuā to darījis, būdams ne tikvien pieredzējis un apbrīnots gleznotājs, bet arī mākslas vēsturnieks un mākslas kritiķis, neskaitāmu rakstu un vairāku grāmatu autors, to vidū plašā monografija Krievijas mākslas dārgumi (Chudožestvennyja sokrovišča Rossi,i 1901—1902).

Viens tomēr vēl atkārtojams: Kuga Benuā skatuves darbiem pagājis gaŗām bez mazākās ietekmes. Tas sakāms tikpat labi par Armidas paviljonu kā par Petrušku un citām viņa dekorācijām. Benuā un Kuga dzīvoja dažādās pasaulēs. Armidas paviljonam, kas viss veidots franču lielā laikmeta gaumē, sekoja mežonīgās polovciešu dejas no Rimska-Korsakova operas Kņazs Igors. Dekorācijas un kostīmus uzvedumam bija devis Nikolajs Rērichs.

Arī Rēricham bija sakāms savs vārds par Latviju. 1937. gadā sakarā ar viņa izstādi, ko rīkoja Rīgā Baltijas Rēricha biedrību kongresa laikā, šīs biedrības izdeva Rīgā spožu monografiju par gleznotāju-mistiķi, kuŗā redzama arī daža laba viņa gleznotā Latvijas ainava un pat daži mūsu skumjie „vaideloši" gaŗām bārdām, vēl baltākos un gaŗākos tērpos.. Gleznotājs augstsirdīgi atcerējās Latviju un Rīgu, kur dzīvojis viņa vectēvs, atcerējās Doma baznīcu, Rozentālu un Purvīti akadēmijas laikos, kad abi bija bijuši Kuindži skolnieki, atcerējās arī Prandi, savu skolnieku un skaistās monografijas redaktoru. Būdams jau Himalajos, kur viņš pavadīja pēdējās pusotras dekadas pēc tam, kad bija ieguvis Amerikas Savienoto Valstu pavalstniecību, viņš rakstīja, un šos vārdus iespieda kā pravieša izteikas: „Un tagad starp Himalaju ziedošiem kokiem un sniega virsotnēm mēs pastāvīgi atceramies Latviju, zemi, kuŗas valoda ir radniecīga sanskritam. Pats Dieva vārds ir identisks sanskrita un latviešu valodā." Ja kādam gribētos pašam šos vārdus lasīt, tam tikai atliktu iegriezties mazajā Nikolaja Rēricha mūzejā Ņujorkā, kur tie, vitrīnā guldīti un grāmatā iesieti, gaida lasītāju.

Tagad dažus vārdus par Nikolaju Rērichu un viņa dekorācijām Polovciešu dejām.

Nikolajs Rērichs (Roerich, (1874—1947) zviedru cilmes jurista dēls, bija dzimis Krievijas ziemeļos, Isvaras muižā un kopš agrīnās bērnības pievērsies pagātnei, gan lasot par to grāmatas, gan interesējoties par archaioloģiskiem izrakumiem. Deviņpadsmit gadu vecumā viņš, paklausot tēva gribai, sāka studēt tieslietas Pēterpils universitātē, reizē iestājoties arī Pēterpils mākslas akadēmijā, kur — tāpat kā Purvītis — mācījās Kuindži dabas ainavu meistardarbnīcā.

Akadēmiju nebeidzis, Rērichs turpināja darbu gleznieccībā, piepildot savas ainavas ar cilvēku figūrām no krievu-skandinavu pagātnes, kļūstot par Kormonas un Vasņecova slavofilisko temu kuplinātāju ar austrumnieciskas prātniecības virstoņiem. Tālab saprotama viņa interese par krievu slavofilu skaņražu grupu, kuŗas centrā bija Glinkas skolnieks Nikolajs Balakirevs (1837—1910) un pie kuŗas piederēja kādreizējais jūŗas virsnieks Rimskis-Korsakovs, kaŗa inženeris Cēzars Kuī, franču virsnieka dēls, kas bija aizķēries Viļņā Napoleona kaŗagājiena laikā uz Maskavu, gvardes virsnieks Musorgskis, ķīmijas profesors Borodins — nepabeigtās operas Kņazs Igors autors (1869), to 1889. gadā pabeidza Glazunovs. Rērichs, kas bija sācis gleznot dekorācijas Vāgnera un krievu operām, uzņēmās arī pagatavot gleznieciesko ietērpu un kostīmu metus Borodina Kņazs Igors operas II cēliena baleta divertismentam — Polovciešu dejām.

Borodina opera balstās uz kādu poēmu, kas senkrievu valodā attēlo Novgorodas-Severskas kunga Igora (vikinga Rūrika pēcteča desmitā augumā, 1151—1202) kaŗagājienu pret polovciešiem. Kaŗagājienā piedalījās novadu valdnieki: Kurskas un Trubčevskas kungs Vsevolods — Igora brālis, Putivļas kungs un Igora vecākais dēls Vladimirs, un Rilskas kungs Svjatoslavs. Nesazinājies ar vecāku novadu kungiem, Igors ar savu kaŗa draudzi atstāja Novgorodu-Severskū otrdienā, 1185. gada 23. aprīlī, dodoties uz dienvidaustrumiem, uz Pieāzovas stepēm pret polovciešiem, turku-mongoļu nomadiem, kas nebeidza sirot pa krievu zemēm, uzbrūkot pilsētām un ciemiem. Nepilnu mēnesi vēlāk, svētdienā, 12. maijā 400 jūdzes no izejas vietas, Igora pulkus pārsteidza polovcieši un pēc 3 dienu kaujas pieveica krievus, saņemot gūstā visus vadoņus.

Tiktāl krievu Ipatjeva chronika (ļetopisj). Tālākais stāstāms ne vairs īstenības, bet jau atstāstījuma izteiksmē. Kāds vārdā nenosaukts krievu dziesminieks esot divi gadus pēc notikuma sacerējis vēsturiskā notikuma romantizēto versiju, paceļot vēsturi dzejā un Igoru no nenozīmības varonībā. Attiecīgais manuskripts esot nogulējis klostera velvēs 6 gadsimtus, tad to ap 1790. gadu, savā īpašumā ieguvis grāfs Aleksejs Musin-Puškins, publicējot atradumu 1800. gadā. Oriģināls esot, Napoleonam Maskavu ieņemot, sadedzis. Jautājums par to, vai šāds manuskripts vispār jebkad eksistējis, līdz šim nav zinātniski atrisināts.

Pāriesim no Krievijas uz Angliju. 1761. gadā — 29 gadus pirms Igora manuskripta īstās vai izfantazētās atrašanas — Džēms Makfersons (Macpherson, 1736—1796) publicēja tā saukto Osiana poēmas „tulkojumu". Publicētā darba nosaukums Fingal, an Ancient Epic Poem in Six Books, together with Several Other Poems composed by Ossian, the Son of Fingal, translated from the Gaelic language. Arī še neviens manuskripta oriģinālu nav redzējis, un angļu literātūras vēsturnieki vairs nešaubās, ka „tulkojums" ir nevis tulkojums, bet paša Makfersena sacerējums.

Osians, ko angļu literātūras vēsturnieki no paša sākuma uzņēma ar šaubām un nievām, atrada jūsmīgu uzņemšanu Vācijā, kur kļuva par vācu romantisma iedvesmotāju (1770—1830). Herdera idejas par mežonīgo, pirmatnējo ģeniju, kas rada spraigos jūtu izvirdumos, bez intellekta, te it kā atrada apstiprinājumu. Par Osianam līdzīgu ģeniju ieskatīja arī Šekspīru, aizmirstot, ka angļu bards laidis darbā visu savu vareno intellektu un universālās zināšanas.

Visu to pieminu, lai atgādinātu avotus, no kuŗiem izplūda arī latvju romantisms un aprādītu negaidītos sakarus, kas pastāv starp angļu Osianu un krievu Dziesmu par Igora pulku (Slovo o polku Igoreva). Līdzību abu sacerējumu starpā atklāja Triniti kollēdžu un Kembridžu beigušais krievu valodas profesors, tagad ASV pilsonis un sensācionālā romāna Lolita un citu darbu autors Vladimirs Nabokovs (dz. 1899), tulkojot Igoru angļu valodā.

(Turpinājums sekos)

Literātu dienas Garezerā

(Turpinājums)

Aivara Ruņģa referāts „Ja piepieši kādā dienā vairs nebūtu mūsu lielās preses" risinājās brīvā dabā — mežu apaugušā piekalnē, kas apgādāta soliem un iekārtota arī dievkalpojumiem. Klausītāju skaits, salīdzinājumā ar rīta cēliena diskusijām par trimdas grāmatniecību, likās pieaudzis par pārdesmit jauniešiem. Vēlāk tas turpināja augt no sarīkojuma uz sarīkojumu. Varbūt tāpēc, ka skolēni un nometņotāji, kā jau sestdienā, pamazām atbrīvojās no savām parastajām ikdienas apmācībām. Tajā pat laikā tomēr notika arī dziedāšanas mēģinājumi divi nedēļas vēlāk paredzētajai Garezera dziesmu dienai un citas, gan individuālas, gan grupu nodarbības.

Aivars Ruņģis nemaz necentās noteikt, kas īsti ir mūsu lielā prese un cik lielai tai jābūt, lai varētu tikt pieskaitīta lielajai. Acīm redzot, viņš domāja vai nu nepilno pusduci avīžu dažādos kontinentos, kas iznāk reizi vai divas nedēļā, vai arī tikai divas šādas avīzes Ziemeļamerikā. Pretēji rīta diskusiju dalībniekiem, viņa domas, galvenokārt, centrējās nākotnē. Šo avīžu apdraudējumu viņš saskatīja kvalificētu redakciju darbinieku trūkumā, kāds it kā varētu iestāties pēc 5, 10 vai 15 gadiem. Redakciju personāls novecojot un neesot, kas stājas aizejošo vietās, kaut — kā turpat tālāk atzīmēja — visas rezerves vēl nebūt neesot izsmeltas. Ja kāda avīze nikuļojot un prasot piemaksas, tad vainīga varot būt arī redaktoru un pārējo līdzstrādnieku kvalifikācija. Piemaksām tomēr jānovēršot kādas parādības cēloņi, ne sekas, un avīze, kurai tās iznākšanas vietā jāpiemaksā, jāpārvietojot uz citu. Vieglāk esot pārvietot spiestuves iekārtas, nekā redakciju darbiniekus ar ģimenēm. Mašīnām jāejot pie cilvēkiem — ne otrādi.

Aivara Ruņģa referāts, vairāk balstīdamies uz pieņēmumiem, varbūtībām un vārdā nenosauktiem vispārējiem apstākļiem, nekā uz apzinātiem, kailiem un konkrētiem faktiem, bija, varbūt, par virspusīgu un par teorētisku, lai izraisītu debates. Tam arī bija paredzēta tikai pusstunda. Pēdējai apritot, klausītāji soļoja atpakaļ uz tagad no jauna sakārtoto nometnes ēdamzāli.

Sekojošo paneļdiskusiju „Lokālo izdevumu nozīme savstarpējās sazināšanās sekmēšanā" vadīja Auseklis Zaļinskis. Panelī piedalījās Dainis Rudzītis, Osvalds Liepa, Lauris Kalniņš un Ojārs Upatnieks. Tematiski diskusija bija iepriekšējā referāta turpinājums.

Konstatējis, ka trimdas kopība, bet it īpaši atsevišķās latviešu apmetnes ir sociālas grupas, uz kurām attiecināmi sociologijas atzinumi par savstarpējās sazināšanās nozīmi, ka neviena sociāla grupa nespēj pastāvēt, bet sairst, ja pārtrūkst komunikācija jeb sazināšanās savā starpā, Auseklis Zaļinski panelim formulēja 4 jautājumus.

Pirmais jautājums skanēja: vai savstarpējās sazināšanās loma un nozīme līdz šim pilnīgi izprasta un attiecīgi novērtēta, vai lietas virzītas mērķtiecīgi jeb vai tās atstātas pašplūsmei?

Dainis Rudzītis, raksturojis apstākļus savā pilsētā, Detroitā, atzina, ka loma izprasta un lietas virzītas mērķtiecīgi. Osvalds Liepa, turpretim, domāja, ka jautājuma formulējums pozitīvu atbildi jau pats par sevi izslēdz, jo tiklab mērķtiecīgumu kā pašplūsmi katrā vietā diktējusi un diktē vajadzība — ne kāda virsorganizācija vai kāds speciāls institūts. Lauris Kalniņš un Ojārs Upatnieks dalēji pievienojās tiklab vienam, kā otram uzskatam, vairāk tomēr sveroties uz negātīvas atbildes pusi. Mērķtiecīguma trūkumu beidzot atzina arī diskusiju vadītājs.

Otrais jautājums bija: kādi ir savstarpējās sazināšanās līdzekļi un veidi latviešu apmetnēs, piemēram, sanāksmes, sastapšanās, nejauša satikšanās, baumas un tā tālāk, kādu vietu to vidū ieņem biļeteni un apkārtraksti?

Izrādījās, ka biļetenu un apkārtrakstu vieta grūti nosakāma, jo bez tiem eksistē vēl visvisādas „ziņas", „vēstis", „apskati" u. t. t. Katra organizācija saviem biedriem šad tad izsūta pa „rakstam". Visu šādu paziņojumu un „rakstu" kopskaits varētu būt līdzīgs organizāciju kopskaitam vai mazāks, bet organizāciju kopskaitu neviens īsti nezina pat savā apmetnē, kur nu vēl visā brīvajā pasaulē. Tāpat grūti izrādījās pateikt, cik no šiem rakstiem un apkārtrakstiem ietilpināmi „izdevumu" katēgorijā, cik no tiem vienreizēji, cik — periodiski u. t. t.

Atbildēs uz trešo jautājumu paneļa dalībniekiem bija jāanalizē lokālo izdevumu nepieciešamība, ievērojot līdzšinējo pieredzi, piem., kāda bijusi motivācija, kādi faktori atklājuši izdevuma nepieciešamību, kādi apstākļi izraisījuši, noteikuši un ietekmējuši to iznākšanu?

Domas arī te dalījās un, varbūt, nedeva cerētās atbildes. Debatēs piedaloties arī klausītājiem, izrādījās, ka katram lokālajam izdevumam aizmugurē parasti stāv kāda organizācija, kā privātpersonu pasākumi tie ir ļoti retos gadījumos. Pirmo vērtība parasti aprobežojas ar ziņu sniegšanu tikai saviem biedriem, nereti vājā latviešu valodā. Organizācijas un to vadītāji dažreiz savā starpā arī apkaŗojās. Kaŗi saceļ niknumu, vairo nesapratnos, novērš uzmanību no kopējiem mērķiem. Otro — privātpersonu pasākumu — vērtība parasti lielāka. Tie, kaut vai „habija" dēļ, meklē sev abonentus. Tie parasti cenšas informēt visu organizāciju biedrus, visu „pagastu". To saturs tāpēc lietišķāks, vairāk sijāts, valoda labāka, redaktoru žurnālistiskā ētika augstāka. Nelaime, ka arī tie iznāk nerēgulāri, ka to mūžs nav ilgs. Protams, ir izņēmumi. Arī lielajai presei pastāvot, lokālie izdevumi tomēr nepieciešami. Tiem jāsniedz informācija, kam tikai lokāla nozīme, ko lielās avīzes neievieto vai nespēj ievietot. Tāpat nepieciešamas ziņu tāpeles latviešu namos, veikalos, klubos un kafejnīcās, nepieciešamas baumas un veļas izmazgāšana. Latvieši skaitās tīrīga tauta. Citu mugurās latviešiem patīk redzēt tīru veļu. Savā, dažreiz, protams, nav tik svarīgi...

Izskanēja apgalvojums par „tuksnesi" pēc 25 gadiem, kad it kā nākot no Kārļa Rabāca spalvas, par lokālo izdevumu apvienošanās nepieciešamību. Pirmo daži noraidīja kā pārāk pesimistisku, pretapgalvojumu otri daži, savukārt, noraidīja kā pārāk optimistisku, izlīdzinājumu cenšoties atrast vāciskajā „Optimist oder Pesimist, alles ist dasselbe Mist". Lokālo izdevumu apvienošanās izrādījās pārāk utopiska vēlme: neviens nespēja iedomāties, ka Staļins ar Hitleru varētu izdot kopēju Frontes virspavēlniecības ziņojumu, vai ka to pašu spētu republikāņu un demokratu klubi vēlēšanu laikā...

Ceturtais pārrunu jautājums formulējās: dažu vidienes latviešu apmetņu situācijas analize, secinājumi un ieteikumi, minot apmetnes ar labi iekārtotu savstarpēju sazināšanos, kā arī ar vājām komūnikācijas iespējām, saucot vietas un lietas vārdā.

Šajā sakarā par apmetni ar vājām komūnikācijas iespējām, runājot Auseklim Zaļinskim, Laurim Kalniņam un Ojāram Upatniekam, dzirdēja minam Čikagu. Dainis Rudzītis un Osvalds Liepa no komentāriem atteicās.

Otrā ēdamzāles galā atkal sāka skanēt trauki — bija pienācis launaglaiks nometņotājiem. Literātu dienu dalībnieki un klausītāji atkal pārcēlās uz brīvdabas baznīcu mežotajā piekalnē, kur jau bija jāsākās Modra Lorberga referātam „Trimdas autors un sakari ar Latviju."

Osvalds Liepa

(Turpinājums sekos)

AIRA VALTERE

beigusi Bruklinas kolledžu ar „Summa cum laude", iegūstot B. S. gradu ķīmijā. Bez tam divas vasaras mācījusies arī latviešu valodas kursos Rietummičigenas universitātē. Viņa ir studentšu korporācijas Daugaviete, kā arī Phi Beta Kappa locekle.

Modris Lorbergs

NEGULĒTA NAKTS

Vakar pēc trešās pudeles
mēs visi atkal kā kungi
valodās aizbraucām mājās —
kā kungi un draugi,
līdz dalīt sākām
piemāju zemes . . .

Visu nakti nespēju iemigt,
meklēdams pirmajos sveiciena vārdus,
ja patiesi mēs brauktu
un atgrieztos — — —
Domas un stundas
sakrīt jucekļī
kā vētras plosīti ūkši,
bet patiesie vārdi
kā zvirgzdi pazuda dzelmē —
Visu nakti nespēju iemigt . . .

Sakiet, draugi,
ko sacīsiet jūs,
un kādi būs jūsu sveicienu vārdi,
ja sapnis īstenība kļūs,
jo kungam un kalpam —
ikvienam būs jāsaka kāds?

KULTŪRAS CHRONIKA

Rakstniekam Osvaldam Lācim Sidnejā, Austrālijā, 18. augustā apritēja 70 mūža gadu. O. Lācis dzimis Rīgā, beidzis ģimnaziju Cesvainē, kur latviešu valodu mācija A. Saulietis. Ģimnazijas laikā skolas žurnālā iespieda Lāča jaunrades, bet pēc skolas beigšanas Lācis pats izdeva savu pirmo stāstu krājumu „Starp šo sauli un viņu sauli". Medicīnas studijas autors pārtrauca 1928. gadā. Iegūtās zināšanas viņam tomēr noderēja bēgļu gaitās Vācijā, strādājot laboratorijās. Pārcēlies uz Austrāliju, Lācis līdz aiziešanai pensijā strādāja slimnīcā, tagad dzīvo savā mežainajā īpašumā netālu no Sidnejas pie Džordža upes, nododoties rakstniecībai. Daudzi viņa stāsti iespiesti periodikā, bez Latvijā iznākušajiem krājumiem arī Austrālijā izdoti „Mēs un viņas" un „Kīvīte". 1957. gadā Latviešu preses b-bas Austrālijas kopa godalgojusi viņa poēmu „Barons". Sidnejas latviešu literārā sekcija 22. augustā rīkoja O. Lācim veltītu vakaru, kurā Spodris Klauverts referēja par jubilāra darbiem.

Austrālijas latviešu jaunie vijolnieki Mairita un Gunārs Larseni šovasar darbojās orķestrī Lucernā, Šveicē. Oktobrī abi atgriezīsies Adelaidē, kur Gunaram Larsenam svinēs kāzas. Jaunais vijolnieks ar dzīvesbiedri apmetīsies Eiropā.

Par biļetenu un apkārtrakstu nozīmi latviešu apmetnēs ASV vidienē literātu dienās Garezerā notika paneļdiskusija: „Lokālo izdevumu nozīme savstarpējās sazināšanās sekmēšanā". Attēlā paneļa dalībnieki, no labās: Ojārs Upatnieks (Lansinga), Dainis Rudzītis (Detroita), Osvalds Liepa (Toronto), Lauris Kalniņš (Čikaga) un diskusijas vadītājs Auseklis Zaļinskis. Pa labi — aina meža baznīcā, dalībniekiem no klausoties Aivara Ruņģa referātu: „Ja piepeši kādā dienā apstātos mūsu lielā prese..."

Foto: Ojārs Upatnieks

Jauna luga

Minneapolē dzīvojošais autors Ivars Pētersons nesen pabeidzis fantastisku lugu „Emigranti", ar ko gribējis parādīt maz skartu tematu, reizē kalpojot latviešu lugu trūkuma novēršanai. Lugas centrālā doma ir latviskuma saglabāšana trimdā. Tris cēlienos un 7 ainās tēlota Amerikā dzīvojošo latviešu cenšanās „saglabāt tīru tautas pūru". Lugā parādīta politisko arēnu pārmaiņa trīs gadu desmitos, trimdiniekiem pārvēršoties emigrantos. Autors nav domājis izcelt traģismu, bez kā emigrantu dzīve nav domājama, bet iestrādājis humoru (leģionārs Ansis Putra, balādes, dialogi). Luga pabeidzas ar fikciju. Tēloti arī mūsu jaunās paaudzes pārstāvji. Temats tādā veidā mūsu literatūrā nav vēl skarts un varētu interesēt dažu ansambli. Lugas manuskripti pieprasāmi: Ivars Pētersons, P. O. Box 8458 Minneapolis, Minn. 55408.

Lūcija Bērziņa

(11. turpinājums)

„Kur ir Āviks?" visiem bija uzreiz jāvaicā.

„Āviks ir manā istabā zem gultas," atzinās viens no igauņiem. „Bet viņam tiešām draudēja briesmas."

Pēc sasprindzinājuma iestājās atslābums. Laukumā pakritušie poļi bija piecēlušies un lēni un prātīgi zvalstījās uz to pusi, no kuŗas bija nākuši. Mazs entuziastu pulciņš vēl trenkāja ātro ungāru, kas tos bija aizvilinājis tālu no nometnes. Acīm redzami paguruši, tie atstarpei starp sevi un sportisko ungāru ļāva kļūt arvien lielākai un lielākai. Ar pulksteņiem rokās, stāvētāji pie baltiešu barakām sāka derības, cik ilgi poļi vēl būs spējīgi savam aizvilinātājam sekot.

Uz šosejas iznira vairāku automašīnu pelēkie siluети. Lielā ātrumā mašīnas tuvojās nometnes lielajiem vārtiem un pēkšņi visi zināja, ka tās ir nometnes komandanta ataicinātās policijas mašīnas.

„Tās vairāk baidās no poļiem nekā mēs," teica igaunis, kas bija Āviku slēpis zem gultas. „Nez', kā viņš savā laikā varēja tikt galā ar kaŗa gūstekņiem?"

Jā, to neviens nezināja.

Vakarā skaļruņi ziņoja, ka nometnes iemītniekiem līdz turpmākam aizliegts savas barakas atstāt laikā no saules rieta līdz saules lēktam.

Dažas dienas vēlāk ap nometnes komandanta mitekli sāka celt dzeloņstiepļu žogu cilvēka augstumā. Bez speciālas atļaujas pie nometnes vadītāja nedrīkstēja ieiet. Imigrantiem viņš tagad rādījās ļoti reti.

10.

Tuvojās Ziemsvētki, dienas kļuva karstākas un no zemes iekšienes dienu pēc dienas pūta sauss tuksneša vējš. Tuvās lēzenās kalnu nogāzes, noaudzētas kviešiem, izbaloja gaiši dzeltenas. Labība bija gatava. Pirms svētkiem kvieši bija pļaujami. Ražas novākšana — un Ziemsvētki! Divi jēdzieni, kas nemaz nesaistījās kopā. Skaistie svētki, kas modināja atmiņas par sniegotiem laukiem, klusiem vakariem — kā tos varēja svinēt vasaras vidū? Ziema bija radīta klusumam, vasaras zaļumam. Ziemsvētki neiederējās vasaras kņadā.

Ieceļotājiem drīz bija skaidrs, ka austrālieši nezināja, ka var svinēt arī svētku vakaru. Ziemsvētki tiem sākās pirmās svētku dienas rītā. Nevienam nebija pārsteigums, ka nometnes vadība svētvakarā gatavojās rīkot, ko administrācija sauca par „koncertu", nedēļām aicinādama baraku iemītniekus gatavoties šim sarīkojumam. Koncertā bija paredzēti dažādu tautību mākslinieku sniegumi, dodot iespēju katram parādīt savu talantu, kam tas bija dots. Lai radītu svētku noskaņojumu, skaļruņi no rīta līdz vakaram atskaņoja „Klusā nakts, svētā nakts." Acīmredzot plate, kas līdz šim bija bijusi vispopulārākā — „Ar labu nakti, Irēne", jau bija nospēlēta, to vairs nevarēja lietāt, un tagad derēja mainīt plates. Gadalaikam piemērotas bija Ziemsvētku dziesmas.

Kādreiz, ejot no rītiem uz darbu un klausoties skaļruņu samocītās un dažādiem čirkstošiem trokšņiem pavadītās skaņas, Annai saskrēja asaras acīs. Cik sentimentāli! Vai tad tiešām vēl varēja uztraukties par kādas dziesmas skaņām. Un tomēr! Ja uz mirkli aizvēra acis un mēģināja piespiest sevi pārcelties citā pasaulē, vai tad nevarēja sevi iedomāties kādā mazā dievnamā svētku vakarā? Apkārt klusi un svētku noskaņas pārņemti ļaudis. Bet ērģeles drausmīgi čīkst. Kaut kas nav kārtībā! Ak tā! Tās jau nav ērģeles, tas ir nometnes skaļrunis, kas skārdaini un saraustīti atskaņo nospēlēto plati. Nav svētku vēsuma un svaiguma: ir tikai nežēlīgais tuksneša vējš, kas cilvēkam nedod miera. Tas atņem spējas domāt un just. Padara nejūtīgu pret citu ļaužu sāpēm. Kaltē miesu un žāvē garu.

Svētku vakarā Anna tomēr aizgāja uz nometnes administrācijas rīkoto koncertu. Sēdēt savā istabā un cīnīties ar vientulības izjūtu būtu bijis grūtāk, nekā klausīties vāji sagatavotos priekšnesumus. Vismaz viņa bija ļaudīs.

Stāvgrūdām pilnajā zālē bija dzirdamas gandrīz visas Eiropas valodas. Pa labi un pa kreisi, skaisti safrizētām galvām, par vīru nopelnīto naudu pirktās jaunās zīda kleitiņās drūzmējās nometnes iemītnieces. Pa vidu bija redzami arī nedaudzi administrācijas darbinieki.

Priekšnesumiem sākoties, zāles temperatūra sāka celties. Ārā bija neciešami karsts un telpā vēsināšanas ierīču nebija. Arī ventilācijas nekur neredzēja. Svīstošie ļaužu ķermeņi un smacīgais gaiss lika karstumam pieņemties. Drēbes lipa pie miesas. Jaunās drānas, ar tādu patiku izmeklētas un pirktas, drīz sāka izskatīties sagumzītas un novalkātas nēsātāju mugurās.

Priekšnesumu līmenim Anna bija sagatavojusies. Tie viņai vilšanos nesagādāja. Kāda ungāru tautības pusaudze pie Kreislera mūzikas skaņām mēģināja dejot. Viņai bija tievas, meitenīgas rokas un kājas, bet kustības bija stūrainas. Viņas tērps vēl nāca no vācu nometnes, no UNRRAs dotajām drēbēm, vai arī kāds devīgs tautietis to bija sūtījis dāvanai radiem uz Vāciju. Arī drēbju gabali gāja tālus ceļus! Ir savi likteņi arī lupatām, ne tikai grāmatām — kā domāja senie romieši.

„Kāpēc es nevaru ņemt pretī visu, ko man dod?" Anna sodījās. „Bez kritikas. Bez muļķīgām analizēm? Ņemt visu pretī dabīgi un vienkārši kā pārējā publika šai zālē".

„Jums šis vakars nepatīk?" Anna dzirdēja pazīstamu balsi. Viņai blakus, sūkādams izdzisušo pīpi, sēdēja Allens.

„Nepatīk" atzinās Anna. „Nožēloju, ka atnācu. Varēju mājās lasīt kādu grāmatu".

„Lasīt grāmatu? Priekšsvētku vakarā? Kāda nejēdzība! Kāpēc lasīt grāmatas, skatīties dzīvē ar rakstnieka acīm, ja dzīvi var dzīvot! Jūs, eiropieši, esat pieraduši pie sēdēšanas istabā un grāmatu lasīšanas. Austrālijā telpās nebūtu daudz jāuzturas. Jāinteresējas par sportu un jāpriecājas par svaigo gaisu."

„Sports mani vienmēr garlaikojis. Pārmērīgi attīstīti muskuļi nav skaisti. Sportisti parasti nav interesanti cilvēki. Smadzenes, nevis muskuļi būtu jāattīsta, lai gan anglosakšu tautas ļoti cienī muskuļainus atlētus."

Šai brīdī sākās nākamais priekšnesums — kāds serbu tenors varenām krūtīm nodziedāja vairākas tautas dziesmas. Viņam bija skaista balss, to nevarēja noliegt, bet maz skolota.

Kad smeldzīgās slavu dziesmas bija izskanējušas, iestājās mazs pārtraukums. Allens šo brīdi izmantoja sarunu turpināšanai.

(Turpinājuma sekos)

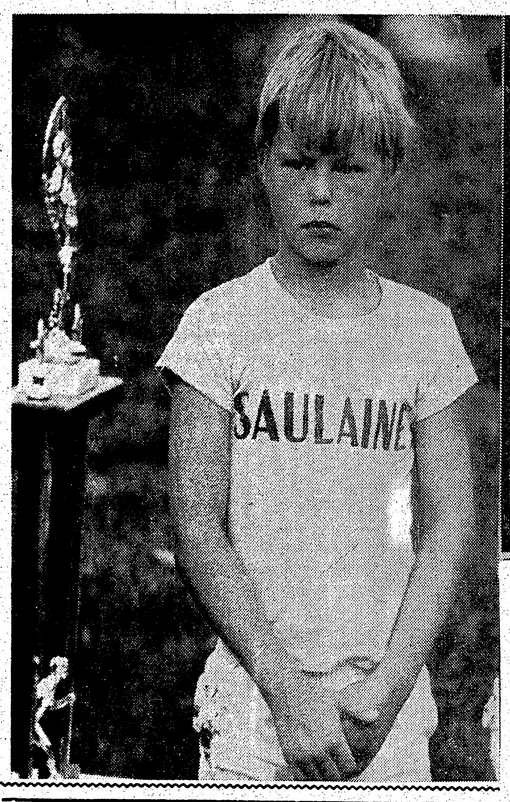

AINAS NO BĒRNU SVĒTKIEM/ SAULAINĒ

„Žēl, bet ceļojošā balva aizlaist uz Sidrabeni," skumst Aivars Tannis pēc spraigajām spēlēm viegl atlētikā. Pa labi — pie svētku kases priecīgi smaida draudzes ka sieris J. Skrastiņš ar palīdzi I. Bruži. Viņiem bija iemesls smai dīt, jo Saulainē reti kad bija iegriezušies tik daudz apmeklētāju. Foto: Jānis Tannis

„LĪDZ CITAM GADAM!"

BĒRNU VASARAS NOMETNES NOBEIGUMS UN KRISTĪGĀS JAUNATNES KURSU SAKUMS SAULAINE

Saulaines bērnu nometne šovasar beidza darboties 14. augusta vakarā ar karoga nolaišanu pagalmā un ugunskura priekšnesumiem. Archibīskaps A. Lūsis iepazīstināja klātesošos ar vaditājiem kristīgās jaunatnes kursos, kas sākās 15. augustā un turpināsies līdz 21. augustam. Tajos darbosies archibīskaps A. Lūsis, prof. Dr. E. Šmits, mācītāji Ā. Čops, I. Gaide, T. Gulbis, M. Ķirsons, Ž. Kristbergs, A. Ozols un evaņģelists M. Ozoliņš. Ugunskuru iededzināja Saulaines pārvaldes priekšnieks A. Gaiķis, pateikdamies visiem darba darītājiem, kas veicinājuši bērnu nometnes sekmīgu darbību. Vija Ūdenāne, kā vienmēr, vadīja arī šāvakara priekšnesumu norisi.

Pēc archibīskapa A. Lūša aicinājuma notika gājiens ar ar svecītēm kalnā pie kritušo karavīru pieminekļa, kur archibīskaps vadīja īsu svētbrīdi. Pēc tam Saulaines pārvalde pagalmā, uz jaunbūvētā balkona, visus klātesošos pacienāja ar kafiju un cepumiem, atskaņojot skaņu plašu muziku. Otrā rītā bija liela mantu līdzmešana uz spēkratiem. Vēl skanēja sirsnīgas pārrunas ar jauniegūtajiem draugiem, ka vienmēr, vadīja arī šāvakara priekšnesumu norisi.

Pēc archibīskapa A. Lūša aicinājuma notika gājiens ar ar svecītēm kalnā pie kritušo karavīru pieminekļa, kur archibīskaps vadīja īsu svētbrīdi. Pēc tam Saulaines pārvalde pagalmā, uz jaunbūvētā balkona, visus klātesošos pacienāja ar kafiju un cepumiem, atskaņojot skaņu plašu muziku. Otrā rītā bija liela mantu līdzmešana uz spēkratiem. Vēl skanēja sirsnīgas pārrunas ar jauniegūtajiem draugiem, ka vienmēr, vadīja arī šāvakara priekšnesumu norisi.

DV Druvas nodaļas sarīkojumā

DV Druvas nodaļa 7. augustā rīkoja zaļumsvētkus nodaļas priekšnieka A. Kalniņa saimniecībā, pulcinot vairāk kā 150 apmeklētāju, kas šeit bija sabraukuši kuplā skaitā arī no citiem latviešu centriem. Svētkus ievadīja šaušanas sacīkstes ar mazkalibra šauteni, kas notiek jau vairākus gadus, piedaloties Druvas un Bramptonas DV nodaļām. Sacīkstēs piedalījās 31 šā sporta cienītājs, arī viesi no citām DV nodaļām, tāpat jaunieši. Galvenais tiesnesis bija A. Runcis.

Jauniešu klasē pirmo vietu izcīnīja Rasma Plūduma (Druva), iegūstot no 100 iespējamiem 90 punktu. Otrā vietā ierindojās A. Pulciņš (Hamiltona) ar 71 punktu. Dāmu klasē uzvarēja Ilze Eglīte ar 96 punktiem, tad Astrīde Beņķīte (85 p.) un Marija Beņķīte (82 p.), visas no DV Druvas nodaļas. Bramptonas nodaļas vanadžu kopas balvu ieguva Mirdza Rone (72 p.).

Vispārējā klasē (vīriešiem) pirmo vietu ar 100 punktiem izcīnīja O. Zvirgzgrauds (Toronto) 2 v. V. Martinsons (Bramptona) ar 98, bet 3. v. J. Eglītis (Druva), iegūstot 98 p. V. Martinsons izcīnīja arī mirušā Bramptonas nodaļas biedra Jāņa Verla piemiņas balvu, kas bija izcīnā pirmo reizi un personīgā īpašumā pāriet, izcīnot 3 reizes pēc kārtas, vai 5 reizes ar pārtraukumiem. Šo balvu dāvinājis nelaikā dēls Jānis Verlis ar aizgājēja draugiem A. Andersonu un A. Runci. Bez tam īpašas pārsteiguma balvas izcīnīja A. Andersons, E. Ronis, K. Bencons un M. Beņķīte. Uzvarētājiem balvas pasniedza Bramptonas DV nod. priekšsēdis E. Ronis ar Druvas nod. priekšsēdi A. Kalniņu.

Sarīkojuma programmu vadīja J. Galītis. Priekšnesumu daļā kuplejas skandēja Edijs un Fredijs (E. Pulciņš un A. Grīnbergs no Hamiltonas) ģitaras mūzikas pavadījumā, saņemot sirsnīgus aplausus. Bija jādod arī piedevas. J. Gruzdēns iepriecināja ar humoristiskām vārsmām, bet V. Bērziņš nodziedāja jautru kolhoznieku kupleju

Druvas nodaļas vanadzes priekšnieces M. Beņķītes vadībā bija sagādājušas bagātīgu cienastu un sarīkojušas izlozi. Dzimšanas dienas gadījumā sumināja vanadzi Taliju Plūdumu, bet vārda dienā Alfrēdu Grīnbergu (Frediju). Viņš ar akordeona mūziku un piedziedājumiem iejūsmināja balleniekus raitākam deju solim. Sarīkojumu apmeklēja arī vairāki DV Kanadas valdes locekļi ar priekšsēža vietnieku Ed. Jaunzaru. DV Hamiltonas nodaļas priekšsēdis A. Kalupnieks izteica sirsnīgu aicinājumu piedalīties DV 2. globālo dienu „atskaņu izbraukumā" 25. septembrī Hamiltonas mednieku un makšķernieku kluba lauku īpašumā Lielupē.

O. K.

Vasaras rosme Garezerā

Garezera pēdējā padomes sēde bija galvenokārt veltīta vasaras vidusskolas darbības pārrunām, kuras ievadīja skolas direktors K. Baltiņš. Skolēnu skaits pakāpeniski audzis, sevišķi pēdējos divos gados no 66 uz 103. Skolā mācās 64 meitenes un 39 zēni.

Jautāts par skolas darba norisi, K. Baltiņš paskaidroja, ka pirmais laiks (trīs nedēļas) noslēdzies un skolēni izrādījuši dzīvu interesi un labas sekmes. Latviešu valoda skan kā telpās, tā ārpus tām. Skolēni mācās 5 stundas dienā, 6 dienas nedēļā. Vidusskolā darbojas 20 skolotāji. Gandrīz katru dienu skolas bibliotēkai ienāk grāmatu dāvinājumi. Bibliotēkā pašreiz pāri par 2000 sējumu. Skolas telpu plānošanai nodibināta komisija, kuŗā ieiet 3 padomes locekļi: V. Vārsbergs, A. Bērzkalns, A. Rieksts un K. Baltiņš.. Bērnu vasaras nometnes direktors prof. U. Inveiss sniedz īsu ziņojumu par darba norisi bērnu nometnē.. 24. jūlijā vidējo valstu latviešu sporta pārvalde bija noorganizējusi Garezerā plašas vieglatlētikas sacīkstes, kurās piedalījās visi nometnotāji. Pēdējās trijās nometnes nedēļās Garezerā par sporta instruktoru darbojās skolotājs Juris Daiga, sevišķu vērību veltot volejbola un basketbola spēļu apgūšanai. Pēdējā posma nedēļā notika galda tenisa turnīrs..

Garezera padomes priekšsēdis R. Jankavs nodeva Garezera vadībai saņemtos Čikagas DV apvienības 200 dol. divu dalības zīmju iegādei. Administrators V. Vārsbergs ziņoja, ka Dr. O. Evaldsons ziedojis Garezeram 500 dol. stereo mūzikas sistēmas iegādei. Dr. V. Medenis ziedojis nometnes ambulancei vērtīgus medikamentus, Latviešu kreditsabiedrība Grand Rapidos, ar nodaļu Kalamazū, ziedojusi 25 dol. Dziesmu dienas sarīkošanas izdevumu segšanai; gleznotāja S. Reķe dāvinājusi Garezeram vienu savu gleznu, kā arī visus ieņēmumus no savas gleznu izstādes Garezerā.

Kristīgās jaunatnes kursu rīkotājs, Klīvlendas apvienotās latv. draudzes māc. I. Gaide ziņojis, ka uz kristīgās jaunatnes kursiem, kas notiks Garezerā no 22. līdz 31. augustam, jau pieteikušies pāri 100 kursantu.. Nākošā padomes sēde Garezerā notiks 28. augustā plkst. 1 pēc pusd.

E. B.

Valdes sēde . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

statē, ka ziedojumu vākšanas akcijās atsaucīgāki ir trūcīgākie pensionāri nekā lielo algu saņēmēji, vidējās paaudzes piederīgie. Arī ALAs mūža biedru iemaksās ar 100 dol.vidējā paaudze visai neatsaucīga, un ALAs valde nu spriež, kā no viņiem gūt ne vien lielākus līdzekļus, bet arī aktīvāku piedalīšanos organizācijas darba veikšanā. Tiem, kam nauda ir, esot neatsaucīgākiem, bet pensionāriem nespējot atlicināt 50 dol.iestāšanās maksai un 1000 dol. aizdevumam, „miljona fondam" paredzams tāds pats liktenis, kā daudziem skaļi izbazūnētiem pasākumiem, kuŗos gan nav trūcis spārnotu vārdu, bet trūcis gribas cēlēs runās teikto izpildīt. **Uldis Paipals**

Toronto ziņas

● Toronto Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā rudens sarīkojums notiks 4. sept. pl. 7.00 vakarā ar Lidijas Auzānes-Tīemanes lugas Zarāna nedienas uzvedumu rež. E. Jurševska vadībā. Sekos saviesīga dzīve ar raibu programmu un deju.

● Veco latviešu strēlnieku rindas ik gadus kļūst retākas, vecajiem cīnītājiem aizejot aizsaules ceļos. 1. augustā veļu pulkiem pēc vairāku dienu pavadīšanas Centrālajā slimnīcā, pievienojies arī 80 g. vecais Andrejs Slaviešs. Nelaiķi 4. augustā pārpeļņoja Sv. Džēma krematorijā, fūnerālijas kapellā un svētbrīdi iepriekšējā vakarā „Rosar" apbedīšanas mājā vadot mācītājam Ā. Čopam. Goda sardzē abās vietās stāvēja latviešu kara veterānu strēlnieku biedrības Kanadā biedri. Biedrības vārdā no aizgājēja atvadījās L. k. o. k. Arvids Lūsis. Izvadītāji bēru mājā dziedāja tautas dziesmas, ērģelniecei E. Timermanei - Ozolai spēlējot tautas dziesmu motīvus, bet Maijai Gaiķei lasot latviešu autoru dzejoļus, ar kuŗu lasījumiem kapellā izvadīšanu savukārt papildināja Milda Bērziņa - Muižarāja. A. Slaviešs bija studējis agronomiju Latvijas universitātē Rīgā, neatkarīgās Latvijas laikā strādājot par Cēsu apriņķa valsts zemju nodaļas inspektoru un Cēsu pilsētas valdes galveno grāmatvedi. Pēc iecelošanas Kanadā un apmetoties uz dzīvi Toronto, nelaikis daudz nodevies vēstures jautājumu studēšanai it īpaši pēc aiziešanas atpūtā. Mantojumā viņš atstājis darbu par Senlatvīju, „Latvijas vēstures avoti" un „Rāmuļu pagasta vēsture", kā arī vairākus pabeigtus un vienu aizsāktu manuskriptu par Latvijas un vispārējās vēstures jautājumiem. Aizgājēja sapnis par atgriešanos brīvajā Latvijā, kuŗu viņš bija palīdzējis izcīnīt strēlnieku rindās un atbrīvošanas cīņās, nepiepildījās. Viņš Toronto atstāj dzīvesbiedri — latviešu sestdienas ģimnazijas direktrisi Veru un māsas dēlu Juri Dzeguzi ar ģimeni, bet Latvijā divas māsas.

● Māc Ā. Čops 3. augustā uz Jorkas kapsētas latviešu nodaļu jumu 3. augustā izvadīja 29. jūlijā Ovensaundas slimnīcā mirušo Austru Zvaigzni. Viņa sirga ar cukurslimību un sirdskaiti, šķi-

Ētisko vērtību izpratne

PANELA DISKUSIJAS PAR DZĪVES VĒRTĪBĀM MEŽCIEMA

Kuplāk kā jebkad šogad izdevās tradicionālā „Rudzupuķu balle" Toronto latviešu katoļu īpašumā Mežciemā. Atlikums deva labu ienākumu, lai beidzot varētu sākt domāt par virtuves un edamzāles piebūvi blakus jau esošajai sarīkojumu zālei. Viesi bija ieradušies ne tikvien no Toronto, Otavas, Vindzoras, bet pat no tālās Albertas provinces, kopskaitā ap 300.

Nākošās dienas rītā prāvests B. Kokins, asistējot prāvestam B. Baginskim un kapucinu tēvam Jānim no Montrealas, pie nometnes lielā krusta vadīja dievkalpojumu, kuŗu kuplināja koris A. Gertmaņa vadībā.

Pēcpusdienā nometnes sarīkojumu zālē notika paneļa diskusijas par aktuālām problēmām. Temats bija par cilvēka dzīves vērtībām. Panelī piedalījās prāv. B. Kokins, J. Svilāns, B. Laupacis no Otavas, Dr. V. Mileiko un A. Gertmanis. Paneli vadīja Dr. E. Upenieks.

Diskusijas ievadīja J. Svilāns ar īsu referātu par dzīves vērtībām, pamatojoties uz Aristotela un kristīgo filozofu mācībām. Viņa izvirzītā doma bija, ka visu vērtību pamatā jābūt ētiskām vērtībām. Uz tām cilvēks tad izveido tālāko vērtību skālu, kuŗā ietelp arī aistētiskās un nacionālās vērtības.

Jautājums bija, kāpēc cilvēks noraida ētiskās vērtības? Atbildi deva priesteri B. Baginskis un B. Kokins. Būt vienmēr labam, taisnīgam un godīgam ir ļoti grūti, kaut tas arī dara cilvēka dzīvi cuvēciskāku un pilnīgāku. Tamdēļ cilvēks bieži izšķiras vadīties nevis pēc labā un jaunā atziņas principa, bet pēc patikas vai nepatikas. Ne vienmēr patīkamais ir labs. Visbiežāk labais ir jāmācās patikt.

Vērojot pēdējo gadu idejiskos strāvojumus un notikumus, daudzviet iekas, ka cilvēce tuvojas jaunbarbarisma laikmetam un mūsu kristīgās civilizācijas sabrukumam. Daudzu runātāju domas bija, ka ievērojot mūsu civilizācijas lielās gara vērtību rezerves, kuŗas arī tiek rūpīgi glabātas, drīzāk varētu sagaidīt jaunas, pilnīgākas civilizācijas dzimšanu, nevis bojā eju. Jaunajā civilizācijā varētu sagaidīt, ka skaisto un pilnīgo Kristus mācību nevis tikai sludinās un klausīsies, bet pēc tās cilvēki beidzot arī sāks dzīvot. Visu domas bija, ka ētisko vērtību izpratnes audzināšana jāsāk jau no bērnu dienām. Marija Leja šo domu papildināja, ieteicot to darīt ģimenēs vecākiem ar savu piemēru, nevis ar pārmetumiem. Bērns ļoti viegli saskatīs liekulību, kad tēvs viņu sūtīs iet baznīcā, bet pats paliks mājā, vai māte, kas „stumj savu meitu pie dievgalda", pati stāv malā. Prāv. E. Baginskis piebilda, ka cilvēku uzticība baznīcai nav zudusi, bet piecaugusi. Katoļticīgie daudz biežāk iet pie dievgalda, kaut arī mazāk pie grēku sūdzes. Pašreizējās pārmaiņas baznīcā daudzos ticīgajos gan rada šaubas un apmulsumu, bet tas ir pārejoši.

J. Godlevskis no Kalgarijas, runājot par skolu nozīmi, atzina, ka konfesionālās skolas morāles audzināšanā veic darbu daudz labāk nekā pārējās. Viņš sniedza arī interesantu ieskatu statistikā, kuŗā pārliecinoši parādoties to etnisko izcelsmes bērnu pārākums, kuŗu vecāku mājā ģimenē lieto savu nacionālo valodu.

Tālāk risinot domu par nacionālismu un aistētiku, slēdziens bija, ka nacionālisms var pārvērsties šaurā šovinismā, ja tas netiek vadīts no ētiskiem principiem, tāpat kā mākslas aistētiskums pārvēršas sterilā „māksla mākslai", ja pašam māksliniekam un skatītājam trūkst ētisko vērtību izpratnes.

A. Zaks domāja, ka liela daļa mūsu jaunatnes ir kritusi par upuri apātijai, dzīvojot materiāli ļoti pārticīgā vidē. Pārrunājot vides un „modernās informācijas" ietekmi uz ģimeni, tika atzīts, ka agrāk neizglītotam zemniekam bijis vieglāk bērnus audzināt nekā šodien gudrākajam profesoram. Iemesls tam ir vienpusīgā, nereālā sensācionālā notikumu publicitāte bez jebkādas ētiskas mērauklas. Diemžēl, arī mūsu latviešu trimdas prese šai ziņā nav izņēmums, cenšoties izdabāt kādai lasītāju daļai, kuŗa švešā ietekmē vēlas sensācijas un bieži pārmet, ka avīzes ir „tukšas", ja tās neapmierina viņu intereses.

Par modes pārmērībām runēja A. Borisa, uzsverot, ka ļoti daudzas sievietes „bezmērīgi skrej līdz visjaunākajām modēm", bieži panākot tieši pretējo gribētajam. Isie brunčiši esot domāti, lai parādītu sievietes miesas skaistumu, bet bieži apliecinot sievietes lielu gaumes trūkumu.

Jautājumā par „grupu un izmēģinājumu laulībām" daži protestētāja tā pārrunāšanai, bet paneļa vadības ieskats bija, ka jācenšas izvērtēt visas parādības, lai zinātu vai tās der dzīvei, jeb „atkritumu kastei". Dr. G. Zepes jautājumam par baznīcas viedokli attieksmē uz dzimstības kontroli atbildēja prāv. B. Kokins, norādot, ka baznīca atzīst tās nepieciešamību zināmās zemēs, bet neatzīst, ka tā būtu veicināma visiem iespējamiem līdzekļiem.

Vakarā, tēva Jāņa aicināti, daudzi atkal pulcējās dievkalpojumam pie lielā nometnes krusta, lai veltītu rožu kroņa lūgšanas Aglonas Dievmātei ticībā, ka viņa atkal redzēs savus bērnus brīvajā Māras zemē.

—ks

Paneļa dalībnieki Mežciemā, no kreisās: A. Gertmanis, B. Laupacis, J. Svilāns, Dr. Mileiko, Dr. E. Upenieks un prāv. B. Kokins. Pa labi — skats uz Mežciemam piegulošo ezeru; uz laipas pr āv. B. Kokins.

Artura Ozoliņa koncerts kanadiešu presē

Ontario centra forumā 10. augusta vakarā Toronto simfoniskā orķestra koncertā kā viesis piedalījās pianists Arturs Ozoliņš. Otrā dienā par viņa koncertu parādījās visai plašas un atzinīgas kritikas visos trijos lielajos Toronto laikrakstos. A. Ozoliņam spēlējot Prokofjeva 2. klavierkoncertu uznāca barga pērkona negaiss ar spēcīgu lietus gāzi un vēju, kas uz laiku koncertu pārtrauca, jo jāunais forums būvēts amfiteātra veidā bez sienām, celtni sedzot tikai jumtam. Negaisu bija pieminējuši arī visu trīs laikrakstu mākslas kritiķi savās recenzijās. Rīta laikraksts „The Globe and Mail" recenzents Džons Kreglunds savai recenzijai bija licis virsrakstu „Pērkonegaiss pārtrauc Ozoliņu". Viņš raksta: „Nevienam, kas pazīst pianista Artura Ozoliņa dedzību un lietus traucēja spēlē. Bet viņš izturēja šos uzbrukumus apbrīnojami un ieguva klausītāju sirdis. Vējš jauca viņa matus un atrāva vaļā žaketi, radot vienu no visspilgtākiem skatuves efektiem. Viņa spēle bija apgarota un svaiga un beigu daļā pabeidzās briljanti, iegūstot sirsnīgu publikas atsauksmi. Jaunais mākslinieks brīvi pārstāvēja pelnīto sumināj umu, audiencei aplaudējot kājās stāvot.

agrākos priekšnesumos, nav pārstoigums, ka viņam izdevās pārspēt negaisu Ontario centra forumā. Tas bija īsts negaiss, kas uz laiku pārtrauca ne tikai Ozoliņu, bet arī diriģentu Viktoru Feldbrilu un Toronto simfoniskajā orķestri 3000 klausītāju lielā auditorijā.

„The Toronto Telegram" mākslas recenzents Džons Frēzers atzīmējis, ka Arturs Ozoliņš ir Vācijā dzimušais pianists, kuŗa mājvieta tagad ir Toronto, rakstot: „Viņš bija pirmais, ko vējš

Otra Toronto vakara laikraksta „The Toronto Daily Star" kritiķis Viljams Litlers rakstīja: „Pianists Arturs Ozoliņš sāka pirmo temu — melodiju lēnos ritmos. Kad Ozoliņš sasniedza kadencu, lietus gāza aumaļām. Zibeņi laistījās pie debesīm un vējš locīja kokus. Priekšnesums izvērtās par cīņu ar dabas stihiju, ar Ozoliņa spēcīgiem klaviera pieskārieniem, diriģentam Feldbrilam enerģiski vicinot rokām un Toronto simfoniskajam orķestrim spēlējot ar visu krietnumu. Mūzika un negaiss kādu laiku turējās kopā, līdz pēdīgi uzvarēja dabas māte. Solists un orķestris koncertu pārtrauca. Pēc 10 minūtēm, kad dabas spēki pierima, Feldbrils un Ozoliņš atgriezās savās vietās un atsāka spēli tieši no tās vietas, kur pārtrauca. Ozoliņš iesāka skerco, izklāstot Prokofjeva mūzikas svaigumu, bet pārejot uz intermeco, visa debess aspruka vaļā. Šoreiz solists un orķestris nekapitulēja. Pēc koncerta lietus pārstājās. . ."

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
691 College St., Toronto 174, Ont.
tel. 924-2775
maksā
5¼% PAR NOGULDĪJUMIEM
6% PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDIŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās līdz 15. septembrim slēgts.

Legendu

BRUŅINIEKA KRUST
KL

Saņemot no redakcijas u
uzrakstīt dzīves gaitas a
mu par Latviešu leģiona
un Bruņinieku krusta k
Zani Butku, kas 29. jūlij
kos atskatījās uz 65 mūža
jākonstatē, ka šis uzdevu
viegli veicams, jo ko ga
par šo leģendām apvīto
cinītāju vēl varētu pateikt
nebūtu par viņu rakstīts?
kai atkārtot, kas par v
rakstīts „Latvijas Amerik
gada 62. numurā: „Nebūs
trimdas latvieša, jauno
ieskaitot, kas vismaz vā
nepazītu lielo zemgalieti Ž
ku, kas cīņu par dzimteni
saules karā iesāka kā
bet piespiesti pabeidza kā
dām godazīmēm apbalvot
nis, kuŗa krūtis rotāja a
šiem tik grūti iegūstamai
nieka krusts, bet kerme
frontē gūto ievainojumu

Patiešām, Žanis Butkus
plaši pazīstams ne vien tri
biedrībai, bet arī latviešu
zemē, ka grūti, varbūt
spējams kaut ko jaunu
uzrakstīt. Taču tieši tāde
Butkus ir arī virs, kuŗa
gadus nevar atstāt neat
kaut rakstītājam piekrīt n
gais uzdevums atkārtot j
mo, to, varbūt, tikai ne
kādu sīkumu papildinot
agrāk ielaistu kļūdu labo

Augstkalnes pagastā, Z
1906. gada 29. jūlijā dzimu
nis Butkus obligātā kara
gaitas Latvijas armijā
jaunkareivis 3. Jelgavas
pulkā, no kurienes viņu uz
toru rotas kursiem koma
Kurzemes divīzijas saka
kur viņš drīz vien izcēlās
šaušanā, bet arī vingrošan
tos sporta veidos. Pabeid
sus ar kaprāļa dienesta pa
Butkus atgriezās 3. Jelga
nieku pulkā, kur pabeid
gāto kara dienestu saka
uzsākot līdztekus mācības
vidusskolā, jo vēlējās kļū
nieks. Viņš izvilka laimīgo
ļāva 18 mēnešu ilgo kara
beigt 3 mēnešus agrāk, be
komandiera kapt. Bebra
atdeva šo „laimes papīrīti"
lai, paliekot pulkā pilnu
laiku, palīdzētu savai ro
šaut" pulka ceļojošo kaus
sībā, kuŗā ietilpa 3 km s
pilnā kaujas tērpā, bet, t
dzot, 5 šāvieni figūrās. K
rotas biedriem Mori un Oz
nojot kapt. Bebra cerība

Jauns lat

**AR 65 AKRU LIELIEM
MIŅU PULKAM PIEVIE
KIEM, NOSAUCOT ĪPA**

Pirms 6 gadiem, kad lat
pirka Garezeru, tam apkā
bija neviena latviešu
Tagad Garezeram ar tā
riem, kaimiņos ir latvie
šumi kopplatībā 2 reizes
par Garezera platību.
rietumu robežas saiet ar
jas ciemu" un Detroitas
draudzes lauksaimniecīb
pašu ezermalu tautieši i
šies jau 10 individuālus i
un tagad, dienvidu robe
miņš ir kļuvis Dr. Aiva
no Milvokiem ar „Atbals
ņas veido 3 atsevišķi īpa
65 akriem zemes un 8 ē
kuŗām 2 lielas dzīvojam
jas. Iegriežoties jaunaj
šu īpašuma centrā, acij
mu skatu atklāj labi apk

**Pie „Atbalsu" iebraucam
ģis, R. Dzelzkalns un**

Leģendu apvīts cīnītājs

BRUŅINIEKA KRUSTA KAVALIERIS ŽANIS BUTKUS KĻUVIS 65-GADNIEKS

Saņemot no redakcijas uzdevumu uzrakstīt dzīves gaitas apcerējumu par Latviešu leģiona kapteini un Bruņinieku krusta kavalieri Žani Butku, kas 29. jūlijā Milvokos atskatījās uz 65 mūža gadiem, jākonstatē, ka šis uzdevums nav viegli veicams, jo ko gan jaunu par šo leģendām apvīto latviešu cīnītāju vēl varētu pateikt, kas jau nebūtu par viņu rakstīts? Var tikai atkārtot, kas par viņu jau rakstīts „Latvijas Amerikā" 1966. gada 62. numurā: „Nebūs, liekas, trīsdas latvieša, jauno paaudzi ieskaitot, kas vismaz vārda pēc nepazītu lielo zemgalieti Žani Butku, kas cīņu par dzimteni Otrā pasaules karā iesāka kā kaprālis, bet piespiesti pabeidza kā ar daudzām godazīmēm apbalvots kapteinis, kuŗa krūtis rotāja arī latviešiem tik grūti iegūstamais Bruņinieka krusts, bet ķermeni klāja frontē gūto ievainojumu rētas."

Patiešām, Žanis Butkus ir tik plaši pazīstams ne vien trimdas sabiedrībai, bet arī latviešiem tēvzemē, ka grūti, varbūt pat neiespējams kaut ko jaunu par viņu uzrakstīt. Taču tieši tādēļ Žanis Butkus ir arī vīrs, kuŗa 65 mūža gadus nevar atstāt neatzīmētus, kaut rakstītājam piekrīt nepateicīgais uzdevums atkārtot jau zināmo, to, varbūt, tikai nedaudz ar kādu sīkumu papildinot vai kādu agrāk ielaistu kļūdu labojot.

Augstkalnes pagastā, Zemgalē, 1906. gada 29. jūlijā dzimušais Žanis Butkus obligātā karadienesta gaitas Latvijas armijā sāka kā jaunkareivis 3. Jelgavas kājnieku pulkā, no kurienes viņu uz instruktoru rotas kursiem komandēja uz Kurzemes divīzijas sakaru rotu, kur viņš drīz vien izcēlās ne vien šaušanā, bet arī vingrošanā un citos sporta veidos. Pabeidzis kursus ar kaprāļa dienesta pakāpi, Ž. Butkus atgriezās 3. Jelgavas kājnieku pulkā, kur pabeidza obligāto karadienestu sakaru rotā, uzsākot līdztekus mācības vakaru vidusskolā, jo vēlējās kļūt virsnieks. Viņš izvilka laimīgo lozi, kas ļāva 18 mēnešu ilgo karadienestu beigt 3 mēnešus agrāk, bet, rotas komandiera kapt. Bebra aicināts, atdeva šo „laimes papīrīti" citam, lai, paliekot pulkā pilnu dienesta laiku, palīdzētu savai rotai „izšaut" pulka ceļojošo kausu sacīkstēs, kuŗā ietilpa 3 km skrējiens pilnā kaujas tērpā, bet, to pabeidzot, 5 šāvieni figūrās. Kopā ar rotas biedriem Mori un Ozolu, īstenojot kapt. Bebra cerības, Butkus arī izcīnīja sakaru rotai šo kausu. Tas notika 1928. gadā. Pabeidzis obligāto dienestu, Ž. Butkus domāja par palikšanu virsdienestā, taču „uzvarēja" pienākums pret ģimeni, un viņš atgriezās saimniekot Tērvetes pagasta Lielstiļļos, kļūdams par vietējās aizsargu nodaļas priekšnieku.

Guvis labus panākumus šaušanā jau 3. Jelgavas kājnieku pulkā, Ž. Butkus turpināja nodošanos šim sporta veidam, startējot no Latvijas aizsargu organizācijas resp. 16. Jelgavas aizsargu pulka, drīz vien kļūdams par vienu no izcilākajiem Latvijas sporta šāvējiem un pārstāvot Latvijas krāsas starptautiskās sacīkstēs. Viņš kļuva Latvijas meistars šaušanā ar mazkalibra ložu bisi dažādos mērķos un šaušanas stāvokļos. 1937. gadā Baltijas valstu meistarsacīkstēs Kaunā, piedaloties arī Somijai, Ž. Butkus individuālā vērtējumā ieguva 2. vietu šaušanā ar mazkalibra bisi, bet Latvijas vienība izvirzījās šai disciplīnā 1. vietā. Tai pašā gadā Helsinkos notiekošajās pasaules meistarsacīkstēs viņš ieguva 2. vietu šaušanā ar somu kara šauteni, bet Latvijas vienībai kopā ar O. Medni, R. Cimdaru, R. Baumani un J. Ozoliņu palīdzēja izšaut zelta medaļai paredzēto normu ar 1684 punktiem sacensībā ar mazkalibra bisi, pašam izvirzoties ar 334 p. par otru labāko šāvēju Latvijas izlasē aiz O. Medņa, kas iespēja 357 p. Arī 1939. gada pasaules meistarsacīkstēs Lucernā Ž. Butkus pārstāvēja Latvijas krāsas, ātršaušanā ar automatisko pistoli izvirzoties 20 godalgojamo vidū ar 30 serijām, bet Latvijas vienībai, kuŗā bez viņa bija vēl H. Marvē, pasaules meistars K. Kļava, J. Priedītis un E. Laukmanis, šaušanā ar pistolēm palīdzot ierindoties 4. vietā aiz līdzīgu punktu skaitu guvušās Vācijas pēc „pāršaušanas". Kādās starptautiskās korespondencsacīkstēs ar mazkalibra šauteni Ž. Butkus no iespējamiem 400 punktiem sašāva visus. Īsā apskatā nav iespējams uzskaitīt visus viņa panākumus Latvijas šaušanas sportā, kuŗus pārtrauca karš, liekot Ž. Butkum sporta šautenes vietā rokās ņemt kaujas šauteni. Šaušanas sportam viņš palicis uzticīgs arī trimdā, piedaloties un gūstot daudzas uzvaras savā klasē DV organizācijas globālajās meistarsacīkstēs, tāpat arī ASV DV meistarsacīkstēs un ASV DV vienības sacensībās ar Kanadas vanagiem. Aktīvs šaušanas sportā viņš ir vēl joprojām, arī 65 mūža gadus sasniedzis.

Kā izcils šāvējs Ž. Butkus labi pazīstams bija arī krieviem, tādēļ, Pad. savienībai okupējot Latviju, okupanti aicināja starptautiski pazīstamo meistaršāvēju apmācīt šaušanā milicijas palīgdienesta vīrus. Kā izteikts patriots Ž. Butkus šo piedāvājumu noraidīja ar piebildi, ka darīs to tikai tad, ja par mērķi nostāsies kāds no apmācāmajiem . . . Ar to sākās viņa vajāšanas; Ž. Butkus slēpās un bēguļoja, tā izglābjoties,

(Beigas 8. lpp.)

Klīvlendas latviešu baptistu draudzes jaunā mācītāja U. Ukstiņa ievešana amatā, pirmā rindā no kreisās mācītāji: J. Barbins, F. Čukurs, U. Ukstiņš ar dzīvesbiedri Benitu un A. Meija. Aizmugurē mācītāji: R. Ukstiņš, A. Stefenbergs, R. Ekšteins un A. Ūsis. Pa labi — jaunais mācītājs Uldis Ukstiņš kancelē.

Foto: P. Blūms

Osvalds Akmentiņš

Letonijas traģēdija

STĀSTS PAR LATVIEŠU KOLONIJU, KAS NOGRIMA, CEĻOT SPĒKSTACIJAS DAMBI.

(1. turpinājums)

Līdz 1927. gadam neviena ģimene no Latvijas neieradās uz dzīvi Letonijā. Vispār Manitobā apmetās maz, piemēram, var minēt Valteru Sarnu (1930.); Jāni Birkhānu (1920), Robertu Fišmeistaru (1928.), Almu Tēriņu (1928) un Oskaru Kirsteinu. Tie arī gandrīz bija visi, kas pievienojās Manitobas latviešu dzīvei.

Kad Letonijā ieradās Apsītis, daudz kas bija mainījies pionieru 20 aizvadītajos gados. Bija jau saceltas pieklājīgas mājas, kur dzīvot, izcirstas stigas ceļiem, kur dubļu jūrā slīga letoniešu pajūgi. Viņiem tomēr daudz kā vēl trūka. Nebija elektrības, nebija tālruņa un pirmo radio aparātu 1926. gadā kolonijā nopircis Jānis Ulmanis.. Bija gan latviešu bibliotēka, bet ar vecām grāmatām, sen izlasītām. No Latvijas uz šejieni reti kad kāds atsūtīja jaunu grāmatu. Pionieŗu dzīvē grāmatu lasīšanai nebija vietas, bija jāuztur kailā dzīvība, bija jādomā pastāvīgi par eksistenci. Runāja un dominēja primitīvie spēki. Ko ēdīs, ko ģērbs mugurā? Tie bija paši galvenie jautājumi.

Ar ko tad Letonijā nodarbojās?

„Visus tos gadus Letonijā mans vīrs pārtika no medīšanas, pāris gaduss strādāja Vinipegā un rudeņos reizēm brauca uz kulšanas darbiem prērijā." — Tas ir apmēram stāsts par visiem Letonijas latviešiem, jeb pareizāk sakot Lakdubonē un apkārtnē dzīvojošiem.

Tuvākie centri Letonijai bija Līrivera (10 jūdzes), Bērdrivera (20 jūdzes) Lakdubonē, Pinava un provinces galvaspilsēta Vinipega vairāk kā 60 jūdzes tālu. Tagadējos apstākļos tas būtu labas stundas brauciens spēkratos pa asfaltētu šoseju, lai nokļūtu Vinipegā, kur dzīve pulsēja lielpilsētas gaisotnē. Bija gadi, kad no Vinipegas uz Lakdubonē kājām ejot bija jāiet veselas divas dienas. Apstākļi uzlabojās, kad 1901. gadā atklāja vilcienu satiksmi, bet ar vilcienu varēja braukt tikai tie, kam bija nauda.

Brāļi Apsīši, kas ar savu auto braukuši no Čikagas, nav varējuši Letonijā iekļūt, jo iestīguši uz ceļa dubļu jūrā.

Gausa un negribīga bijusi vietējā pašvaldība, kas nav interesējusies par torezējo lauku iedzīvotāju labklājības pacelšanu. Pat grants nav dota ceļiem, tāpat novārtā stāvējusi izglītība Letonijas bērniem.

„Viss mums tur bija tik primitīvs un sevišķi 30-tajos gados tik ļoti nospiests un nabadzīgs, ka par to vairs negribas domāt,' atceras Emma Ulmane un turpina: „Vai nu es tā būtu bijusi apmāta ar mūsu dzīves ikdienišķām rūpēm par eksistenci, ka nebūtu redzējusi un izjutusi kādu pacilātību citos? Rūpes bija tikai par maizes riecienu un lai bērni ātrāk iemācītos angļu valodu.

Sāpīgs Letonijā bija elektrības jautājums. Mēģinājām pasta kantorī vākt parakstus, arī zviedru un norvēģu apmetnēs, bet daudz parakstu nesanāca, jo vairums baidījās, ka elektrība var iznākt par dārgu. Toreiz nevienā elektrības iestāde daudz neinteresējās par izkaisītajiem laucīniekiem. Elektrību ievilka tikai tad, kad Letonijas vairs nebija. Vēlāk tika uzlaboti ceļi, ievilkta elektrība un arī telefons. Tas bija ap 50-to gadu beigām."

Ulmane atceras, ka arī traktoru lietošana uzsākta tikai 40-to gadu beigās, kad arī pieaudzis auto braucēju skaits.

„Tagad mūsu biedrības mājas vietā, kur mēs kādreiz spēlējām savu teātri, ir „Windigo Resort" ar konferenču zālēm, tur bieži notiek pat valdības konferences," atminas Emma Ulmane un piezīmē: „Jums, droši vien, grūti būs saprast manu rūgtumu, bet tik daudz ir cjests šo dubļaino ceļu un izolācijas dēļ. Vispār, mūsu materiālie apstākļi bija ļoti grūti. Visādi mēģinājām nopelnīt kādu dolaru visnepieciešamākām vajadzībām. No 1929. līdz 1942. gadam audzinājām pat sudrablapsas, bet pasākums galīgi sabruka 1942. gadā, kad ādām nebija cenas."

Ulmaņiem nebija sliktākie dzīves apstākļi. Pie viņu mājām bija uzcelts vēja rotors, kas pašu vajadzībām ražoja elektrisko strāvu un atvieglo dzīves grūtības vairāk kā citiem letoniešiem..

(Turpinājums sekos)

Mikelis Lūsis

Jauns latviešu īpašums pie Garezera

AR 65 AKRU LIELIEM 3 GRUNTSGABALIEM GAREZERA KAIMIŅU PULKAM PIEVIENOJIES DR. AIVARS ZEPS NO MILVOKIEM, NOSAUCOT ĪPAŠUMU PAR „ATBALSĪM".

Pirms 6 gadiem, kad latvieši nopirka Garezeru, tam apkārtnē nebija neviena latviešu īpašuma. Tagad Garezeram ar tā 150 akriem, kaimiņos ir latviešu īpašumi kopplatībā 2 reizes lielāki par Garezera platību. Ziemeļrietumu robežas saiet ar „Latvijas ciemu" un Detroitas Kristus draudzes lauksaimniecību, gar pašu ezermalu tauties iegādājušies jau 10 individuālus īpašumus un tagad, dienvidu robežu kaimiņš ir kļuvis Dr. Aivars Zeps no Milvokiem ar „Atbalsīm", kuŗas veido 3 atsevišķi īpašumi ar 65 akriem zemes un 8 ēkām, no kuŗām 2 lielas dzīvojamās mājas. Iegriežoties jaunajā latviešu īpašuma centrā, acij patīkamu skatu atklāj labi apkoptā apkārtne ar plašo augļu dārzu. Caur lielo koku lapotnēm spīd Skaidrā ezera krastmala ar izrēķamām laivām. Zem sēru vītolu skarām, pašā ezermalā vairākas kabīnes, tālāk dārza malā uzceltas teltis un novietotas riteņmājas (treileri. Tajās visās mitinas latviešu ļaudis un visapkārt dzird latviešu valodu.

„Šie ļaudis ir kiusuma cienītāji," stāsta īpašuma pārvaldnieks V. Bergis, un rāda baļķu gulķoku kabīni, ko vasarnieki nosaukuši par „romantisko māju". Tās noskaņojumu sevišķi izceļ siena gubiņa mājas lievenī, ko tur ar nodomu novietojuši pārvaldes darbinieki. Vēlāk tas arī attaisnojies. „Uzzinot par sienu, vasarnieki pat no Garezera nāca, lai to sabāztu maisos gulēšanai, un tā pastiprinātu lauku sajūtu," stāsta V. Berģis. Vēlāk uzkāpjam augstā ezera krastā, no kuŗa paveras skats pāri visam Skaidrajam ezeram, ar kokiem apaugušu mazu saliņu ziemeļpusē. Arī tā ir „Atbalsu" īpašums.

Daļa ezera krastmalas un īpašuma ziemeļdaļa apaugusi ozoliem un skuju kokiem. Bez Berģa „Atbalsīs" vēl nodarbināti M. Vilcāna un R. Dzelzkalns, visi no Milvokiem.

„Vai padomā ir kādi nākotnes plāni „Atbalsu" apsaimniekošanā?" jautāja avīžnieks.

„Katrā ziņā šie plāni tiks saskaņoti ar Garezera plāniem," pasvītroja Dr. A. Zeps. „Viss atkarāsies no tā, kāda veidā izveidosies Garezers. Ja tam rastos vajadzība paplašināties, arī tas būtu iespējams. Vajadzētu padomāt par ziemas sportu, slēpēšanas un ragaviņu nobrauktuves iekārtošanu, zirgu turēšanu izjādei, ūdens sporta un zvejas iespēju paplašināšanu. Kabīnes derētu paplašināt ar moteļu ērtībām, lai sastrēgumu brīžos tos, kam pietrūktu vietu Garezerā, varētu uzņemt šeit."

Tajā pašā dienā avīžnieks satika Garezera valdes priekšsēdi R. Jankavu. Viņš par jauno kaimiņu izteicās: „Garezera pārvalde ar prieku apsveic katru tautieti, kas tuvojas kā labs kaimiņš. Dr. A. Zepa īpašums, ar draudzīgām un saimnieciski labvēlīgām attieksmēm jau tagad dod Garezeram atbalstu vairākos veidos."

V. Bokis

Pie „Atbalsu" iebraucamā ceļa, no kreisās: Dr. A. Zeps, V. Berģis, R. Dzelzkalns un M. Vilcāne.

Foto: F. Ritums

Jauns draudzes gans

Klīvlendas Bēteles baptistu baznīcā vietējās latviešu baptistu draudzes jaunā mācītāja Ulda Ukstiņa introdukcijas dievkalpojumu ievadīja Z. Vīķes atskaņotā prelīde un apvienotais baptistu koris. Jauno draudzes ganu amatā ieveda baptistu draudžu apvienības priekšnieks māc. F. Čukurs, asistējot astoņiem mācītājiem. Svētos rakstus lasīja māc. A. Stefenbergs, kam sekoja ansambļa dziedāta Fr. Abta dziesma „Dievnamā" ar G. Plostnieces solo. Svētrunu teica māc. F. Čukurs.

Par jaunā draudzes gana uzdevumiem runāja „Kristīgās Balss" redaktors R. Ekšteins no Toronto.Dievnamu atkal pāršalca apvienotā kora dziedāta K. Lidaka dziesma — „Svēts, svēts, svēts".

Pēc dievkalpojuma jaunais draudzes gans blakus telpās satikās ar draudzes locekļiem, viesiem, organizāciju un draudžu pārstāvjiem. No draudzes ar ziediem un velti viņu sveica Z. Vīķe, bet no baptistu draudžu māsu apvienības M. Lamberte, no Klīvlendas apvienotās latviešu ev.-lut. draudzes māc. I. Gaide, Mārtiņa Lutera draudzes māc. K. Briedis un draudzes priekšnieks A. Kalējs, Klīvlendas latviešu biedrības pārstāvis E. Ieviņš, skautu vadītājs H. Klinbergs, Latviešu kreditsabiedrības K. Norvels, pensionāru apvienības K. Karnītis u. c. Dievpalīgu novēlēja draudzes dibinātājs un ilggadīgais māc. J. Barbīns, pensijā aizejošais māc. A. Meija, māc. A. Ūsis, no baptistu mācītāju brāļības R. Ukstiņš.

Jaunais mācītājs ir 26 gadi vecs, ieguvis maģistra gradu ķīmijā un pabeidzis arī teoloģijas fakultāti.

☆

Svētdien, 1. augustā Klīvlendas veco latviešu strēlnieku kopa rīkoja izbraukumu uz Rocky River parku, kur upes krastā pulcējās veco karavīru saime ar jauno audzi un viesiem. Par ceptām desiņām un atspirdzinājumiem gādāja strēlnieku dāmas.

J. E.

Prof. Aleksandrs Liepiņš aizsaulē

„Elim" slimnīcā, Rietumvācijā, Hamburgā (Dr. med. Alfreda Gātera nodaļā) 21. jūlijā miris 90 g. vecais prof. Dr. Aleksandrs Liepiņš. Nelaikis bija dzimis Taurupes pagastā 1880. gada 8. decembrī. 1909. gadā beidzis fizikas un matēmatikas fakultāti Sv. Pēterburgas universitātē un atstāts pie universitātes sagatavoties zinātniskam darbam ķīmijā. 1914. gadā iecelts par laborantu tās pašas universitātes ķīmijas laboratorijā, bet gadu vēlāk par asistentu. 1918. gada 2. novembrī iecelts par šās universitātes ķīmijas fakultātes docentu. Latvijā atgriezies 1921. gadā, kur līdz 1930. gadam bija docents Latvijas universitātes ķīmijas fakultātē, bet pēc ķīmijas doktora grada iegūšanas iecelts par profesoru tajā pašā fakultātē, būdams ķīmijas laboratorijas vadītājs līdz 1944. gadam, kad devies bēgļu gaitās uz Vāciju, kur no 1944. — 1949. gadam darbojies par ķīmijas fakultātes profesoru Baltijas universitātē, būdams arī fakultātes dekans. Viņa 13 zinātniskie darbi publicēti latviešu un dažādu ārzemju zinātniskos žurnālos. Nelaikis bija biedrs arī vairākās internacionālās ķīmiķu biedrībās. Apglabāts Pinebergas kapos 26. jūlijā, kas atrodas bij. Baltijas universitātes tiešā tuvumā. Tur atdusas vairāki šās universitātes bijušie studenti.

Mikelis Lūsis

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

● Uz 85 mūža gadiem 13. augustā atskatījās Augusts Zelmenis, kuŗš ar savu raženo un ilgo darbošanos iezīmējis dziļu darba vagu kā dzimtenē, tā trimdā. Dzimis Rīgas apr. Lēdurgas pagastā , Latvijas brīvvalsts laikā līdz 1944. gadam bijis mežu departamenta grāmatvedības un finanču daļas vaditājs, līdztekus studējot tautsaimniecību Latvijas universitātē. 35 gadus veicis Mežkopju un meža darbinieku biedrības valdes sekretāra amatu, šo pienākumu ASV kopā veikdams arī tagad. Darbojās Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes biļetena veidošanā, nieku ASV kopas apkārtrakstu izkārto Mežkopju un meža darbidošanu, kā arī pa reizei raksta Meža vēstīm. Jubilārs dzīvo meitas un znota V. Graubes ģimenē palīdzēdams kuplajam bērnu pulkam apgūt labāku latviešu valodu. Viņš ir arī centīgs grāmatnieks.

Φ DV apvienības vanadžu kopa 29. augustā V. Pogas saimniecībā pie Loveles rīko savu gadskārtējo „Bērtuļu tirgu". Darbosies ēdienu galds un kafejnīca, būs dabūjami arī daiļamatniecības izstrādājumi, grāmatas un lauksaimniecības ražojumi Bērniem paredzētas nodarbības. Sākums plkst. 1 pēc pusd. Vanadžu kopā turpmāk darbosies divas jaunas grupu vadītājas: A. Balode un A. Švecha. Apvienības 14. jūnija ziedojumu vākšanas akcijā 48 ziedotāji nodevuši kopsummā 159 dol. Lielākais ziedojums ienācis no Dr. A. Birzgaļa (20 dol), kam seko Dr. N. Kazmers (10 dol.) u. c.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes kapu svētkos 1. augustā Vudlavna kapsētas latviešu nodalījumā vadīja Kr. Hermanis, iesvētot piemiņas akmeņus Kristinei Asnei, Maijai un Arnoldam Roziņiem, Richardam Breicim, Jānim Kanelim un Mārtiņam Cielēnam. Bija ieradušies arī tautieši no Detroitas, Klīvlendas un pat Kanadas. Daugavas vanadzes bija ieradušās formas tērpos

● Kupls bērnieku pulks bija ieradies, kad zemes klēpī Vudlavna kapsētā guldīja 63 g. v. liepājnieci Lidiju Grīnbergu, kas pēkšņi mira 22. jūnijā Bladžeta slimnīcā, kur pēdējos gados atkārtoti ārstējās. Nelaikei veltīts aizlūgums notika Vienības draudzes baznīcā 25. jūnija vakarā, nākošajā dienā viņu izvadīja māc. J. Lazda. Baznīcā dziedāja tenors P. Lielzuika. Pie aizgājējas šķirsta stāvēja DV apvienības vanadzes un vanagi un Latviešu biedrības godasardze. Kapos atvadījās un ziedus nolika Latviešu biedrības pārstāvji A. Bušs un A. Libante, bet no dāmu komitejas A. Tālberga un M. Kušķe, no DV A. Balodis un E. Brūna, Vienības draudzes — P. Golts un E. Medne un draugu pārdā — arch. Kr. Grants u. c. Nelaikei bija bijusi visai aktīva vairākās organizācijās un draudzē.

V. Z.

Teodoram Volbergam 75 mūža gadi

23. jūlijā 75 gadi apritēja bij. Latvijas armijas Jātnieku pulka kapteinim Teodoram Volbergam Detroitā. Viņš dzimis Liepājā, ierēdņa ģimenē, tēvs vēlāk bijis Eveles draudzes mācītājs Valkas apriņķī. Skolas gaitas sācis turpat Liepājā un apmeklējis Nikolaja ģimnaziju. 18 g. vecumā brīvprātīgi iestājās Latvijas armijā, 9. Rēzeknes kājnieku pulkā, piedaloties kaujās, sākot ar Bolderāju un beidzot ar Latgales fronti. 1920. g. rudenī komandēts uz Kara skolu, ko beidz kā otrs 1922. gadā. Paaugstināts par leitnantu un iedalīts Jātnieku pulkā Daugavpilī, kur bijis eskadrona komandieris. 1929. g. paaugstināts par kapteini un 1935. g. komandēts Kurzemes divīzijas komandiera rīcībā. Kad Latvijas armija tiek izformēta, kādu laiku bijis territoriālā korpusā, bet kara sākumā pievienojies partizāņiem. Drīz pēc tam kapt. T. Volbergs brīvprātīgi iestājās 24. Talsu policijas bataljonā, nokļūstot ar to Ļeņingradas pievārtē. Vēlāk komandēts uz Vāciju, pēc kapitulācijas nokļūstot gūstā. Trimdas posmu Vācijā vadījis Itzehoe un Lintorfas nometnē, strādājot gan meža darbos, gan birojā. 1951. g. izceļoja uz ASV. Detroitā strādājot eksistences darbu 1969. gadā izpelnījās pensiju. Bijis valdes locekļis vietējā DV apvienībā un informācijas nozares vadītājs, rediģējis apvienības biļetenu. Sākot ar 1971. g. virsnieku apvienības priekšnieks Mičigenā. Apbalvots ar Triju zvaigžņu un Viestura ordeni ar šķēpiem, Aizsargu nopelnu krustu u. c. goda zīmēm.

V. Zirnītis

Pa kreisi — viesi Letonijā ap 1928. gadu, no kreisās: Putra ar dzīvesbiedri, Emma Ansona, Ansonu māte, Jūlija un Emma Jūrmalas (tagad Jankofa un Grauzdiņa), tad Herta Banga (tagad Vanaga) un Grauzdiņu māte.Vidū ar vijoli Jānis Grauzdiņš, Rūfelds, Alts. Uzņēmuma priekšā, zālē, sēd Ed. Ansons un Alta. Labajā pusē attēlā: 1934. g. Jāņos pie Letonijas biedrības nama, no kreisās — Krists un Kate Kleini (tagad mirušī), Alberts Jansons, E. Ulmanis, Herta Banka, Pūce, J. Ulmanis, H. Jankofs, tad Alberts Jankofs (abi dzīvo Vankuverā), Grauzdiņš, E. Jūrmala (tagad Grauzdiņa). Priekšā no labās puses sēd Pūce un Mateva.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
TORONTO 12., tel. 782-7246 377 GLENGARRY AVE.

NEMAKSĀJIET VELTI IR. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Markham — Lawrence: Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar izbūvētu pagrabu, 2 virtuves, 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš. Iemaksa $3500.

Victory Park — Eglinton: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja. Divas izbūvētas istabas pagrabā, 2 vannas istabas. Privāts iebraucamais ceļš. Pilna cena $28.700, iemaksa $3000. 7002$gaucrb.8

Yonge — Lawrence: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, garāža. Kopējā cena $30.900.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM BEZ GALVINIEKIEM UZ NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT
UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

Etniskās preses darbinieki sapulcējas izbraukumam pie Ontario provinces parlamenta ēkas galvenās ieejas. Pirmais pa kreisi etniskās preses asociācijas priekšsēdis V. Mauko.

Pie Afrikas lauvām Roktonā

ETNISKĀS PRESES DARBINIEKU CEĻOJUMS PA ONTARIO PROVINCES DIENVIDIEM (1.)

Ontario provinces tūrisma un informācijas ministrija, kuŗa jau 8 gadus organizē etniskai presei (Ethnic Press Association of Ontario) vienas nedēļas ceļojumu pa izvēlētiem provinces apgabaliem, lai iepazīstinātu ar Ontario dabas krāšņumu, tās bagātībām, cilvēkiem, paražām un vēsturi, šēgada maršrutā (no 14. — 18. jūnijam) bija izraudzījusi provinces dienviddaļu: Afrikas „Safari" — lauvu farmu Roktonā, Sv. Katrīnas un Niagaras apkārtni ar ūdenskrātuvi, Velandas kanāla slūžas, tabakas audzēšanas rajonu Tilsonburgā, Sv. Tomasu un Limingtonu ar Pilī (Pelee) salu Erie ezera pašā rietumgalā, Kingsvilli, Londonu, Stratfordu un Eberfoili. Ekskursijā piedalījās 34 etniskās preses pārstāvji, reprezentējot baltiešu, vācu, poļu, ukraiņu, portugaļu, ungāru, krievu, čechu, slovaku un somu politiskos izdevumus.

Pēc sapulcēšanās pie Ontario parlamenta ēkas Toronto, etniskās preses darbinieki devās ceļā ar autobusu. Ekskursiju vadīja Ontario tūrisma un informācijas ministrijas pārstāvis F. A. Vens (Venn) ar darbiniekiem V. Bestviku (W. W. Bestwick un C. Praisu (Price), piedaloties etniskās preses asociācijas priekšsēdim V. Mauko, kas ar M. Krišjunasu pārstāvēja arī „Slovenska Drzava".

Pirmā apskatāmā vieta bija Afrikas lauvu farmā „Safari" pie Roktonas, kas atrodas ziemeļrietumos no Hamiltonas un sasniedzama braucot pa 8. lielceļu. 75 akru lielo „Safari" apņem dubultsēta, iešpusē 9 pēdas augsta, bet ārpusē vēl augstāka. Sēta apjozta ar slīdenu materiālu, lai zvēri nevarētu uzrāpties uz žoga un pārkļūt tam pāri. Šeit novietoti 40 lauvas ar mazuļiem, kas apēd 500 mārc. gaļas dienā un lielāku daudzumu kaulu. Barību piegādā īpaši zvēru apkopēji melnbalti svītrotās automašīnās.

Apmeklētāji lauvu parkā iebrauc savās automašīnās, virzoties pa īpašiem braucamiem ceļiem, kas izvijas cauri visiem trim atsevišķiem lauvu nodalījumiem. Mašīnas logus, protams, nedrīkst atvērt, lai lauvas neuzbruktu to apbrīnotājiem. Parks atvērts arī ziemā, kad plēsīgie Afrikas iemītnieki brīvi klejo pa sniegu. Ziemas aukstumā lauvas esot kustīgākas nekā karstajās vasaras dienās, kad tās laiski guļ saulē un kļūst modras barošanas reizēs, kad parādās melnbalti svītrotās automašīnas ar piekabi.

Piebraucot pie „Safari" lauvām ekskursanti pārsēdās īpašā divstāvu autobusā — „Safari Bus", kuŗā pavadonis visu laiku sniedza paskaldrojumus. „African Lion Safari and Game Ltd.", kāds ir lauvu farmas sabiedrības oficiālais nosaukums, priekšsēdis un ģenerālmenedžers ir pensionētais pulkvedis G. D. Dēlijs (Dalley), kas ar Džimiju Ciperfildu (Chipperfield) un dēlu Ričardu Ciperfildu „Safari" nodibināja 1968. gadā, pirmo šāda veida lauvu parku Kanadā, kuŗi pieredzi šāda veida pasākumos guvuši jau Eiropā, Austrālijā, Afrikā un Amerikā.

Lauvas ziņkārīgi lūkojās uz autobusu, bet daži no zvēriem turpat omulīgi rotaļājās, atgādinot lielus kaķus. Kāds lauva nemitīgi staigāja gar sētu, uz priekšu un atpakaļ, velti meklēdams spraugu, kā izkļūt brīvībā. Vareni izskatījās lauvu tēviņi ar biezajām krēpēm un milzīgajām ķepām. Pieaudzis lauvu tēviņš sver ap 450 mārciņas, tā plecu augstums sasniedz 45 — 48 collas. Vienai maltītei viņš apēd 10 — 12 mārc. gaļas. Lauvu mātīte dzemdē 1 — 6 mazuļus, caurmērā 3, līdzīgi kaķēniem — „bez acīm", kuŗas parasti atveŗas 5 vai 6 dienas pēc piedzimšanas. Lauva pieaug 3 gados, kad spēj radīt pēcnācējus.

Zvēru dārza pārvalde brīdina apmeklētājus palikt savās automašīnās un nekāpt laukā, ja notiek kāda klizma, piemēram, gadās tukša riteņa riepa, bet iedarbināt auto tauri un gaidīt vilcēju, kas mašīnu no lauvu dārza izvelk drošībā. Zvēru barotāji bruņoti šautenēm, kas glabājas svītrotajās barošanas mašīnās, no kuŗu restotajām piekabēm apkopēji pamet lauvām barību.

Daudz omulīgāka sajūta ir 15 akru lielajā mērkaķu dārzā (Monkey Jungle), kuŗā uzturas ap 100 šo ļoti kustīgo dzīvnieku. Šī nodaļa pie lauvu parka atklāta tikai iepriekšējā vasarā un sagādā apmeklētājiem interesantus brīžus, it sevišķi bērniem. Mērkaķus pie vārtiem apsargā divi lieli suņi, kas piesieti ķēdē. Dzīvnieki vārtiem netuvojas, baidoties no šiem četrkājainiem sargiem. Ja kāds no dārza iemītniekiem parādās pie žoga, suņi ar riešanu to brīdina un pārdrošnieks atgriežas atpakaļ. Mērkaķi ir veģetārieši un bez pasniegtās barības labprāt mīl ēst arī koku lapas. Tā vairākus kokus redzēja nograuztus pilnīgi kailus no lapām un mizām. Lielākiem un vecākiem kokiem stumbri tāpēc aizsargāti ar skārda jostām, lai mērkaķi tajos nevarētu iekāpt. Viņi jautri skraidelēja pa mūsu autobusa jumtu un uzlasīja zemē nomestos saldumus un riekstus.

Dienas programmā vēl bija paredzēts Niagaras ūdenskrituma apmeklējums, vispirms iebaudot pusdienas „Refectory" terasē, kuŗas tur rīkoja Niagaras parku komisijas priekšsēdis Džēms N. Allāns, apsveikuma vārdus sakot komisijas direktoram Don Vilsonam un tūrisma biroja vadītājam Denijam D'Addio. Pēc pusdienām daļa ekskursantu devās izbraucienā ar kuģīti, bet otra daļa izbaudīja ūdenskrituma slapjumu un varenību 135 pēdas zem krituma tuneļa, ietērpdamies melnos lietus mēteļos un gaŗos ūdenszābakos, lai vēlāk atkal visi satiktos autobusā un brauktu uz Vēlandas kanāļa slūžām, kas ievirza pasaules kuģus vītālajā Sv. Labrenča jūras ceļā. Ar Vēlandas kanāļa, kas savieno Ontario un Erie ezerus, atklāšanu pagājušā gadsimta pirmajā pusē, pārveidojās visas Sv. Katrīnas pilsētas dzīve, attīstoties daudzām rūpnīcām un citiem uzņēmumiem.

Sv. Katrīna, saukta arī „Dārzu pilsēta", ir Kanadas vīnogu audzēšanas centrs. Ik rudeņus šeit tiek sarīkots vīnogu festivāls, kas ir lielākais notikums pilsētas dzīvē, kad notiek parāde orķestŗa pavadībā un dažādi sporta un mūzikālie sarīkojumi.

Henleja pussalā 3. pasaules airēšanas meistarsacīkstēs pērngad piedalījās 29 valstis un tā bija pirmā reize, kad sacīkstes notika ārpus Eiropas.

Sv. Katrīnas pilsētas pašvaldība bija rīkojusi etniskās preses pieņemšanu, kuŗā piedalījās arī vietējās preses pārstāvji. Turienes poļu klubā notika tautas deju un mūzikāli vokāli priekšnesumi.

Tālākais ceļš veda uz Tilsonburgu, Ontario tabakas rūpniecības centru, kuŗā atrodas arī tabakas audzētāju galvenais birojs (Ontario Growers Marketing Board). Šeit atrodas daudzas tabakas stādu audzētavas. Tabakas raža nogatavojas 6 — 8 nedēļās, iegūstot no viena akra apmēram 2000 mārc. tabakas lapu. 100 — 200 akru lielās tabakas farmas mechanizētas, visi lauki tiek apstrādāti mašīnām. Tilonburgu dēvē arī par „banānu joslu" (Banana Belt), sakarā ar tabakas stādu banānveidīgajām lapām. Izkaltētas tabakas lapu cena ir 60 — 65 centi mārciņā. Lapu novākšanas laikā strādnieki nodarbināti 7 dienas nedēļā un izpelna pāri par 20 dol. dienā, saņemot brīvu uzturu un pārnakšņošanu. Tabaku kaltē īpašās kaltēs ar siltu gaisu, kuŗu pakāpeniski sakarsē no 90 — 180 F. grādiem. 60% saražotās tabakas aizliet vietējā tirgus vajadzībām, bet 40% eksportam. Pavadonis minēja, ka tabakas audzēšanas farma dod gadā līdz 30.000 dol. ienākuma, atkarā no tabakas izvērtēšanas 1., 2. vai 3. šķirā. Kanada ik gadus eksportē tabaku par 90 milj. dolāru, otrā vietā pēc kviešiem.

V. Sidare

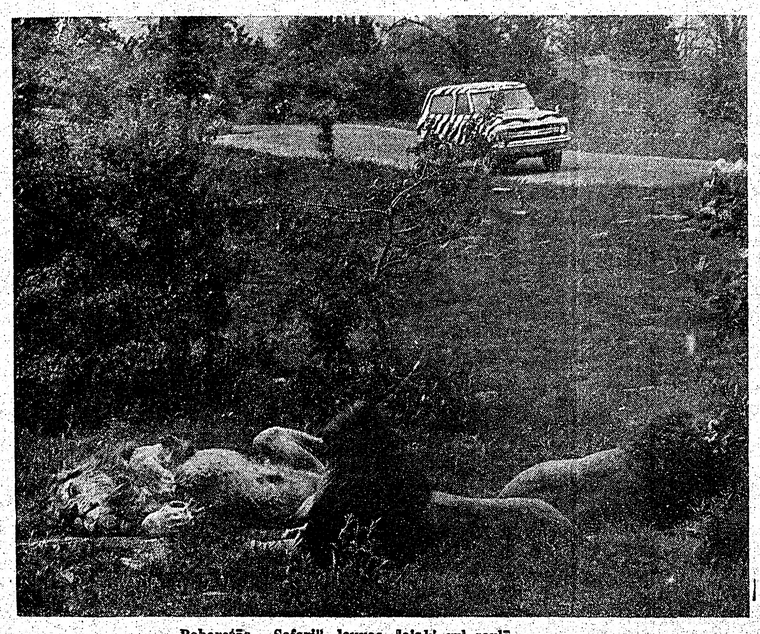

Pabarotās „Safari" lauvas laiski guļ saulē.

Divstāvu „Safari Bus", kas izvizina apmeklētājus pa lauvu farmu. Pēdējais pa labi ekskursijas vadītājs, Ontario tūrisma un informācijas ministrijas pārstāvis F. A. Vens (Venn).

SIKĀS ZIŅAS

● Pašreizējā „satraukumā" par gaidāmo apmeklējumu sarkanajā Ķīnā uz nenoteiktu laiku pārtraukušas t. s. spiegu — SR 71 lidojumus virs Ķīnas cietzemes.

Rīkojums tam dots, atceroties fiasko, ko piedzīvoja Eizenhauera plānotais Pad. savienības apmeklējums 1960. gadā. Toreiz Maskava atsauca ielūgumu pēc ASV U2 lidmašīnas notriekšanas padomju territorijā.

● Anglijas opozicijas (lēboristu) partijas vadītājs Vilsons nolēmis „glābt Angliju no pievienošanās Eiropai". Viņš pasvītrojis savu nostāju pret koptirgu, noliedzis baumas par atkāpšanos no amata un solījis nerimtīgu pretestību Anglijas pievienošanai Eiropas koptirgum uz pašreizējiem nelabvēlīgajiem, nepietiekamiem un dažā ziņā paralizētājiem noteikumiem, kuŗus lēboristu partija pat neapsvērtu. Vilsons šos komentārus izteicis televīzijas intervijā pēc lēboristu partijas vadības lēmuma, kas ar 16 pret 6 balsīm noraidīja iestāšanos koptirgū, bet 4 balsotāju trūka. Nobalsojuma iznākums rāda, ka valdības opozicijas partijā šai jautājumā ir diezgan jūtamas domstarpības.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

26. septembrī — plkst. 7 vakarā Bickford Park vidusskolas zālē Amerikas latv. teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrādes, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie večī" atkārtojums.

7. oktobrī — Latviešu nama 7 gadu atceres sarīkojums ar DV teātŗa priekšnesumiem un deju.

SV. KATRĪNAS

11. septembrī — plkst. 10 no rīta Makšķernieku un mednieku kluba eksternās šaušanas sacīkstes „Gun" kluba šautuvē.

11. septembrī — plkst. 8 vak. balle 101 Garnet Str. Rīko Sv. Katrīnas mednieku un makšķernieku klubs.

Mārcis Alužāns

DZIMIS 1951. G. 8. SEPTEMBRĪ HANOVERĀ,
MIRIS NELAIMES GADĪJUMĀ 1971. G. 7. AUGUSTĀ
APGLABĀTS MINSTERĒ, LAUHEIDES KAPOS, VĀCIJĀ.

Zinu dienu, zinu nakti,
To dieniņu nezināju,
Kad zūd manis augumiņā.
T. dz.

Mīļā piemiņā paturēs
Krustmāte A. Bencone
ar ģimeni Kanadā

Mūsu mīļais filistrs
Kārlis Balodis
dzimis 1904. gada 21. martā Rīgā,
miris 1971. gada 9. augustā Mineapolē.

Ja kādu brāli vest uz kapu klusu
paticis nāves eņģelim . . .

Mīļā piemiņā paturēs
korporācija Latvija

LŪDZU, KLAUSIETIES

raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ
Toronto Latviešu misijas radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl.
9 — 930
Niagaras WELD raidītājs
(viļņis 1270)
Informācija: tālr. Toronto
231-4218.

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, telefons 921-3327, 200 Balmoral Aveaue.

Mācītājs A. Cops, 38 Balaby Cr., Don Mills. Tālrunis 449-4087.
Sv. Andreja draudze, tel. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

Jūlijā un augustā mācītājs lielāko daļu uzturēsies Sidrabenē. Vajadzības gadījumā zvanīt: dzīvokli 449-4087, vai Sidrabenē 878-9016.

21. augustā Bērnu nometnes noslēgums plkst. 5.

22. augustā jauniešu nometnes „Trejdeviņi padomiņi" atklāšana. Plkst. 8 vakarā dievkalpojums.

29. augustā plkst. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

22. augustā, plkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

29. augustā, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

22. augustā, plkst. 11 dievkalpojums.

Laulāti: Ēriks Edmunds Ekmanis un Carolyn Jane Fenton.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Telefons HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

Dievkalpojumu draudzē nebūs: 22. augustā un 5. septembrī.

29. augustā plkst. 7 vakarā baznīcā dievkalpojums.

Izņemot iesvētību un kapu svētku dievkalpojumus — visi dievkalpojumi notiek igauņu ev.-lut. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

22. augustā dievkalpojums baznīcā plkst. 7.30 vakarā, māc. E. Ķeŗģis.

29. augustā dievkalpojums nenotiek.

5. septembrī dievkalpojums baznīcā plkst. 2 pēcp.

12. septembrī dievkalpojums baznīcā plkst. 2 pēcp.

19. septembrī dievkalpojums nenotiks.

26. septembrī dievkalpojums baznīcā plkst. 2 pēcp.

71. gada
automašīnas par izpardošanas cenām
Chevrolet-Chevelle — Cameo — Oldsmobile — Chevy II — Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālrunis HO 6-1131
Robertson motors Ltd.
1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.

Piedāvā dāvanām un pašu vajadzībām:

Daugavas Vanagu Grāmatnica

Latviešu namā 491 College St., Toronto 174, tālrunis 921-7121
Darbdienās no plkst. 12—8 vak., sestdienās S L Ē G T S

- GRĀMATAS, visjaunākos izdevumus iecakātos
- KERAMIKU
- KOKA IZSTRĀDĀJUMUS — pūra lādes, šķīvjus, svečturus, standartīņus
- AUDUMUS — sedziņas, spilvenus, grāmatu zīmes
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS — atslēgu maciņus, naudas makus, albumus, viesu grāmatas, adrešu grāmatas, grāmatu zīmes
- LATVIEŠU SKAŅU PLATES
- APSVEIKUMU KARTĪTES

Apskatiet — varbūt kas noderi

Pārrunas par veco ļaužu mitni

PAR TO SPRIEDA DVF ARKAR-TAS DELEGĀTU SAPULCE BRADFORDĀ

Rūpējoties par vecāko paaudzi, Anglijas DVF domājis par kāda lielāka īpašuma iegādi, kur šie tautieši varētu pavadīt savas dzīves novakari latviskajā vidē un kas līdztekus kalpotu arī citām sabiedriskām vajadzībām. 14 Ziemeļanglijas DV nodaļas šādu mītni bija izraudzījušas Morkambas jūrmalas tuvumā, Arnsaidē un ieteica to nopirkt. Šā jautājuma izlemšanai DVF valde sasauca Bradfordā nodaļu delegātu ārkārtas sapulci. Pirms tās, fonda valdes locekļi līdz ar delegātiem, kas vēl nebija iepazinušies ar pirkšanai piedāvāto objektu, izbrauca uz Armsaidi īpašumu apskatīt.

Fonda valdes priekšsēdis J. Frišvalds, uzrunājot ap pussimt lielo delegātu saimi, lūdza „ieturēt pārrunās iecietības un sadarbības garu, lai neviens nealzbrauktu mājās ar sarūgtinātu sirdi". Šādu aicinājumu viņš, domājams, bija izteicis tāpēc, ka īpašuma iegādē vērojami dažādi ieskati. — „Ziemeļnieki" vēlas, lai veco ļaužu mītne atrastos viņiem vieglāk sasniedzamā vietā, kam savukārt ne labprāt grib piekrist „dienvidnieki".

Plašu ziņojumu par apskatīto objektu, tā izmantošanas un apsaimniekošanas iespējām, sniedza fonda saimniecības daļas vadītājs Ritiņš. Pēc viņa „visai saudzīga" aprēķina, īpašuma apsaimniekošana prasītu ap 2 — 3 tūkst. mārc. piemaksu.

Vispārējās debatēs izskanēja doma, ka izraudzītais īpašums nav īsti piemērots vecajiem ļaudīm, jo nams atrodas piekalnē, paredzētās dzīvojamās telpas izbūvētas otrā un trešā stāvā. Kalnainās nogāzes dēļ, arī jauniešu nodarbības un sportošana nebūs iespējama, ja neizdosies piepirkt vēl nogāzes lejgalā esošo dārznieka māju līdzenumā. Nav arī garantiju, vai no attiecīgām iestādēm izdosies iegūt atļauju bāra turēšanai, jo blakus atrodas angļu slimnīcu apvienības jaunceltais atpūtas nams, kuŗa vadība varētu celt iebildumus. Visnopietnākā tomēr ir financiālā puse. Ja fonds namu nopirktu, nav drošību, ka tas spētu ik gadus nest arī visai prāvo iztrūkuma slodzi. Financiālais risks būtu ļoti liels. Pašreizējā fonda budžetā nekādu brīvu līdzekļu nav.

Pēc plašām pārrunām sanāksme izšķīrēja lēmuma pieņemšanu atlika līdz kārtējai rudens delegātu sapulcei, uzdodot starplaikā īpašai komitejai apsvērt arī iespējas kāda cita īpašuma iegūšanai, kas atrastos valsts videnē.

DVF valdes priekšsēdis J. Frišvalds paskaidroja, ka līdzekļus veco ļaužu mītnei varētu iegūt no fonda nodaļu un citiem ziedojumiem. Arī paši vecie ļaudis izteikuši vēlēšanos iegādi atbalstīt. Fonda valdes priekšsēdis uzsvēra, ka interese par kādas lielākas veco ļaužu mītnes iegādi latviešu sabiedrībā ir ļoti liela, bet jautājums tomēr nav kārtojams „ar steigu un vieglu prātu".

A. P.

☆

Anita appreçējusi profesionālu bokseri. Pēc kāda laika draudzene iejautājas, vai viņa jūtas laimīga un apmierināta ar savu vīru. „Es jūtos kā tik ļoti daudzinātajās septītās debesīs," stāsta Anita. „Katru reizi, kad viņš pārnāk no sava darba ringā, man ir sajūta, ka atnācis pavisam cits virietis..."

Piederīgie meklē
Arnoldu Puriņu
dzim. 1919. g. 5. martā.
Bijis Armijas sporta kluba futbolists.
Lūdz rakstīt šī laikr. kantorim of. „MEKLĒ".

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto 174
īzīrē
telpas
sarīkojumiem ▪ viesībām
● klāj viesību galdu ●
Tel. 922-2931

„WEBSTER" VĀRDNICAS

bibliotēku izmēra 1970. gada izdevums pilnīgi jaunās kasetēs. Cena $45.00. (Pārdodām par $15.00). Atskaitiet 10%, ja gadījumā pasūtināt 6 vai arī vairāk

Pasūtiniet:
NORTH AMERICAN LIQUIDATORS
58—158 2nd. Ave., N. Dept. 0-664
Saskatoon, Saskatchewan.

C.O.D. pasūtinājumiem pievienojiet $1.00, atlikumu plūs C.O.D. izdevumus samaksāsit pie saņemšanas. Gadījumā, ja neesat apmierināts, 10 dienu laikā sūtiet atpakaļ pilnai atmaksai. Bez starpniekiem. Katrs sējums apzīmogots „Not for resale".

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām, (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI —
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI NO PL. 4 p.p. — PL. 1 NO RĪTA
SESTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām.
Uz redzēšanos!

apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-0236

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

Lielākais un labākais veikals Kanadā s p e c i ā l i
EIROPIEŠU DELIKATESEM
vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas
tip-top MEATS
delicatessen
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Don Valley Parkway)

1971. GADA VASARAS MŪZIKAS FESTIVĀLS

Toronto pilsētas padome, parku un atpūtas departaments sadarbībā ar Toronto mūziķu apvienību, ar skaņu plašu rūpniecības uzņēmumu un Toronto Daily Star fondu atbalstu priecājas paziņot sekojošās programmas:

PROGRAMMA 22. — 26. AUGUSTA NEDĒĻAI

Svētdien, 22. augustā
2.30 pēcp. High Park — 7. Kanadas karaliskā artilerijas Toronto pulka kapella. Viesi: Judith LeBane un Stan Kane
2.30 pēcp. Kew Gardens — Ģenerālgubernātora jātnieku gvardes kapella ar Peter Glen.
5.30 pēcp. High Park — Ronnie Padget ērģeļu koncerts

OTRDIEN, 24. augustā
8.30 vak. Withrow Park — Skvērdejas — Bob Scott ar orķ.

TREŠDIEN, 25. augustā
12.15 pēcp. Nathan Phillips Sq. — Jim McHarg un The Midnight Special.
8.30 vak. Eglinton Park — Peter Schofield orķ.

CETURTDIEN, 26. augustā
8.30 vak. Nathan Phillips Sq. Johnny Lombardi varjetē.
8.30 vak. Forest Hill Memorial Park — Pat Riccio džess.

OTRAIS BALTIEŠU FESTIVĀLS
sestdien, 21. augustā Priedainē, N. J.

PROGRAMMA

Plkst. 2 DRAUDZĪBAS SACĪKSTES VOLEJBOLĀ
Piedalās: igauņu, latviešu un lietuviešu vienības no Ņujorkas apkaimes un Montrealas latviešu vienība.
Plkst. 4 TAUTAS DZIESMU UN DEJU UZVEDUMS
Igauņu, latviešu un lietuviešu tautas deju un dziesmu ansambļi no Ņujorkas, Ņudžersijas un Pensilvēnijas, soprāns DACE KĀRKLIŅA, Igauņu ritmoplastikas grupa.
Plkst. 8 D E J A, A. Perzova orķestris.
● Brīva auto novietošana
● Baltiešu ēdienu galds ◍ Bufete
Ieeja: $3; studentiem $1.50; bērniem zem 12 g. brīva.

Aicina UBA-BATUN

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
tālr. 534-1403, Toronto

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televizijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ● Slēgts trešdienās ● Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9—5 pēcp.

BALTIC EXPORTING Co.
480 Roncesvalles Ave.,
Ont. tālr. LE 1-3098

L.LUNSKY
OPTIKIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.

Kas? Kur? Ko? Toronto

1851 Lawrence Ave. E., Scarboro
Alfreds Stikuts, FRI, tālr. 752-1770
1363 Wilson Ave., Downsview, Ontario
Vad. Lita Stikuts, tālr. 248-0101

IGAUŅU OPTIKIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACĪNU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

Braucot ar auto no Toronto
un apkārtnes, vai arī atgriežoties no ceļojuma, neaizmirstiet iegriezties tautieša Daiņa Apeņa autodarbnīcā un degvielu pildītavā —
DAN'S ESSO SERVICE
66 Bayview Ave. So., Richmond Hill,
tālr. 884-5641
(var zvanīt tieši no Toronto)
Iegaumējiet, ka nekad nav par ļaunu pārbaudīt auto riepas, radiātoru, bremzes un uzņemt arī papildu degvielas. Ātri un labi jūs apkalpo 4 mechaniķi un 4 izpalīgi pie 5 degvielu pildītavām.
BET KĀ UZ ŠO VIETU NOKĻŪT?
Pievienotā ceļu skice rāda, ka uzņēmums ir tuvu visiem lielajiem satiksmes ceļiem.

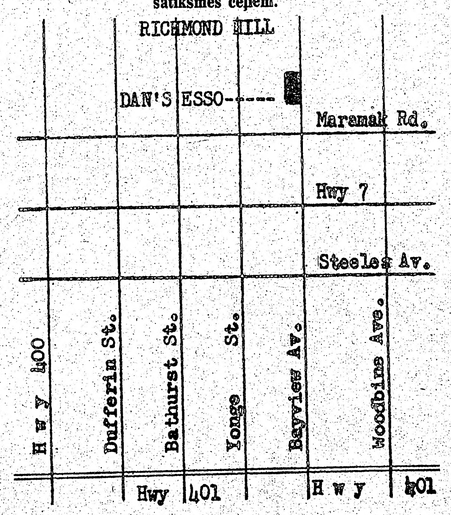

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2919 Yonge St., Toronto 7
(Starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un ciropiedu meto

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 ◦ 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 8 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju
tel. 863-1166
par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājuma nodošanai.
Benjamiņa filmu laboratorija

A. BERZIŅŠ Realty Ltd.
Nekustami īpašumi, apdrošināšana, obligācijas un notārs
316 Harbord Street, Toronto, Ont. 534-8447

DAŽĀDU ZIEDU dabīgs nepasterizēts **MEDUS**
Ziedputekšņi (Pollen). Perupieniņš (Royal Jelly) no ERGĻU LIGZDAS dravām, 30 Dewson Street, Toronto 173. Tālr. 534-0563

A. EGLITIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. **LE 7-1401**

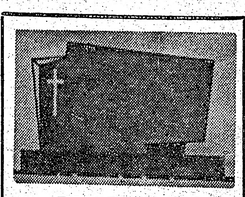

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2919 Yonge St., Toronto 7
(Starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un cirpiedu meto

PAVASARA **LE 1-7353**
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

VALUTE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkalis
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837.
Zvanīt 382-4269, AREA CODE 613.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
426 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2257 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

A. Kristapsona **gaļas un gaļas izstrādājumu veikals**
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5153

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6733
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

BROADVIEW DELIKATESU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. ***Ausma Miķelsone***

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Pērciet savu nākošo automašīnu, jaunu vai lietotu, runājot latviski —

NORTHTOWN FORD SALES

5444 Yonge Str., Willowdale,
tel. 221-9381, ext. 27
Pārstāvis Jānis (John) Lāma

NO LATVIEŠIEM VAR MĀCĪTIES

(Pārnesums no 1. lpp.)

zinu, ka nozīmīgs skaits latviešu strādā par mācībspēkiem mūsu universitātēs. Man zināms arī tas, ka liels skaits latviešu bēgļu četrdesmito gadu beigās bijuši izcili mākslas laukā un, piemēram, studējuši Rīgas konservātorijā. Tas, bez šaubām, palīdz izskaidrot to lielo uzsvaru, ko latviešu nacionālās grupas visā pasaulē liek uz savas tautas mākslas formu saglabāšanu. Man tomēr liekas, ka jūs piekritīsit man, ja teikšu, ka pati lielākā kontribūcija, ko jūs esat devuši un joprojām dodat Austrālijai, ir jūsu veltīšanās individa brīvībai un demokratijas ideālam. Veltīšanās, demokratijai, kuŗa saknojas personīgā tādas valdības formas pieredzē, kas noliedz demokratiju un balstās terrorā un apspiestībā, ir kaut kas tāds, kā trūkst kā man, tā valrumam Austrālijā dzimušo šīs zemes pilsoņu. Šai ziņā jums ir kaut kas, ko mācīt citiem austrāliešiem." Runu ministrs pabeidza vārdiem: „Ministru prezidenta vārdā es novēlu jums visu labāko turpmākajā darbā un apliecinu, ka Austrālijas valdība novērtē to lomu, ko jūsu apvienība un visas tās organizācijas veic austrāliešu sabiedrībā!"

Pēc ministra Grīnvuda runas sanāksmes vadītājs J. Ritenis viesus iepazīstināja ar Brīvās pasaules latviešu apvienības valdes priekšsēdi Uldi Gravu. Pateicies Austrālijas valdības un sabiedrības pārstāvjiem par tās saskaņas veicināšanu, kas rakstura latviešu nacionālās grupas integrāciju Austrālijas sabiedrībā, U. Grava uzsvēra: „Mēs neesam imigranti, bet bēgļi, kuŗu mērkos ietelp savas nacionālās kultūras vērtību uzturēšana, un es, būdams Brīvās pasaules latviešu apvienības vaditājs, varu justies patiesi pagodināts par to lielo izpratni, kādu šīm vērtībām veltī austrāliešu sabiedrība un Austrālijas valdība, kas izskanēja arī ministra Grīnvuda vārdos. Varam tikai cerēt, ka Austrālijas valdība šim morālajam atbalstam atradīs par iespējamu pievienot arī financiālu atbalstu latviešu skolām, teātriem un citiem kultūras pasākumiem, kādu tie jau saņem, piemēram, Kanadā un Rietumvācijā un kādu pašreiz ar saviem etniskajiem studiju centriem ir sniegusi arī ASV valdība."

Nobeigumā Austrālijas latviešu informācijas centra vadītājs A. Auziņš nodeva ministram Grīnvudam tālāknodošanai ministru prezidentam Mekmānam LAA delegātu sanāksmes rezolūcijas tekstu, kuŗā izteikta pateicība Austrālijas valdībai par latviešu uzņemšanu šai zemē, kā arī pateicība austrāliešu tautai par to, ka tā ļāvusi latviešiem iekļauties vietējā sabiedrībā, nezaudējot savu kultūrālo un etnisko identitāti un cilvēka cieņu. Rezolūcijā veltīti atzinīgi vārdi Austrālijas valdībai arī par tās stāju, neatzīstot Latvijas un pārējo Baltijas valstu brutālo iekļaušanu Pad. savienībā, kā arī solīta latviešu grupas lojālitāte un sadarbība brīvās Austrālijas attīstībā un visu to labā, kas bīstas no brīvības un cilvēka cieņas zaudēšanas.

A. L.

Pro futbols
Varsity stadionā
METROS
PRET
ST. LOUIS STARS
TREŠDIEN, 25. AUGUSTĀ
pl. 8. vakarā
Ieejas kartes iepriekšpārdošanā $2.00, $2.50
visos MAC's piena veikalos

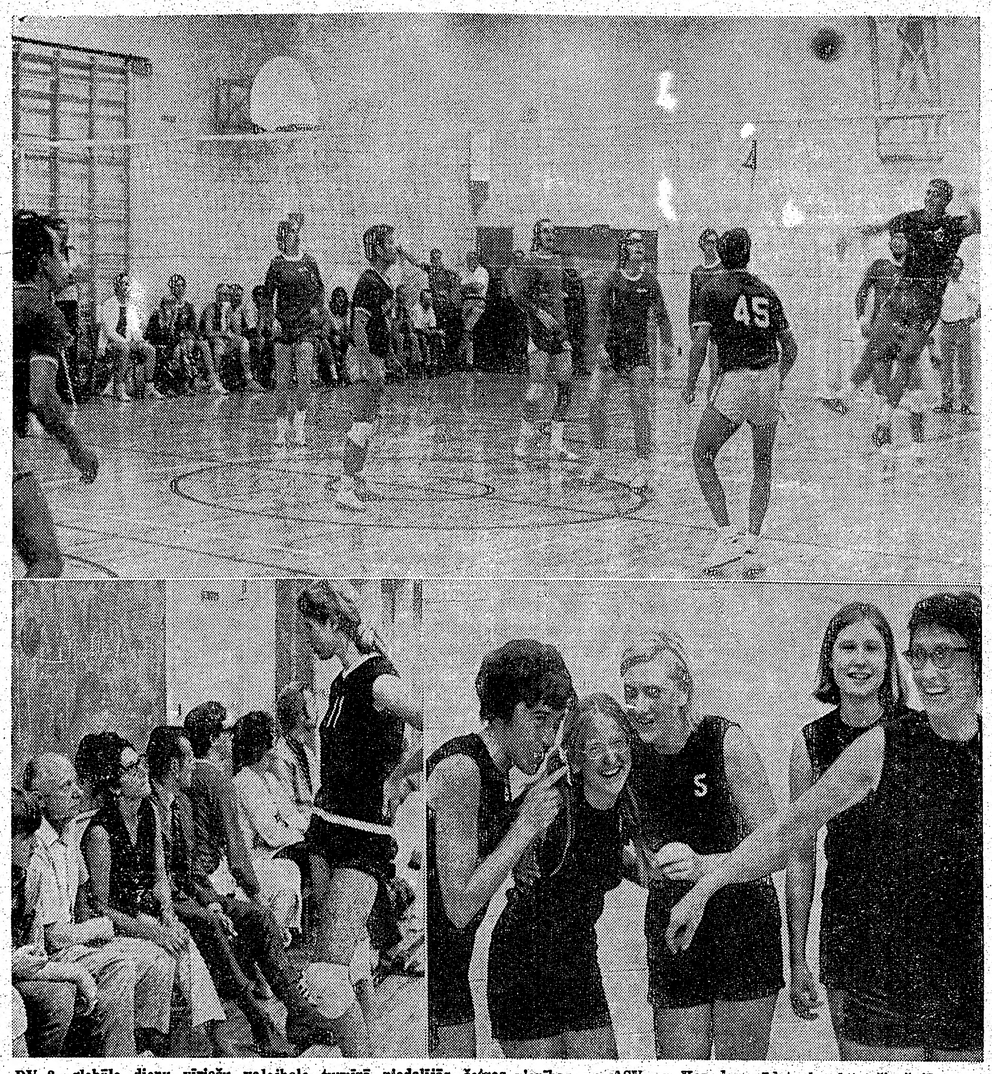

DV 2. globālo dienu vīriešu volejbola turnīrā piedalījās četras vienības no ASV un Kanadas, rādot, ka latvieši šajā sporta nozarē ir tuvu starptautiskai klasei. Pēc sīvām un intriģējošām cīņām vietu sadalījums turnīra nobeigumā bija šāds: 1. vietā Hamiltonas Sparta, 2. v. Montrealas latviešu sporta klubs, 3. v. Bostona un 4. v. Ročestra.

Augšējā uzņēmumā spēles moments, kad bumbu augstā palēcienā gremdē Montrealas vienības kapteinis J. Kalniņš. Montrealas vienībā spēlēja: R. Klaiše, A. Caunītis, A. Vītols, P. Miķelsons, V. Kalniņš, J. Mazutis, F. Kalniņš, K. Ribakovs un A. Tomsons. Spartas sastāvā: A. Richters, M. Žulps, I. Leja, L. Eichvalds, R. Priedītis un A. Ansons.

Apakšā pa kreisi — sieviešu volejbolā ASV volejbolistes pieveica Kanadas izlasi. Spēles pārtraukuma laikā: Z. Endzeliņa (Toronto) uzņēmumā redzama sarunā ar Veltu un Jāni Admini, mēģinājot noskaidrot „kāpēc kanadietēm šodien neveicās?" Pa labi — priekā par izcīnīto uzvaru 15:10, 10:15 un 15:13 punktiem, no kreisās: G. Veskimeta, A. Plūce, A. Karsone, M. Dubinska un I. Pāža. Vēl Vašingtonas „Siguldas" vienībā spēlēja A. Pavlavsone, E. Tālmane un S. Pāža. Foto: J. Ligers

AMERIKĀŅU DOLARS SATRAUC PASAULI

(Pārnesums no 1. lpp.)

cena. ASV ražotiem automobiļiem samazinātos par 200 dol. Tas nozīmētu, ka amerikāņu jaunie kompakta vāģi, kā Pinto, Vega un Gremlins varētu labāk konkurēt ar Volkswagen, Opel, Tojota un Datsun mazvāģiem.

Ar 10 proc. ievedmuitas paceļšanu importprecēm domāts padarīt ārzemju preces dārgākas un līdz ar to samazināt importu, kas līdz šim izsauca pārsteidzošu deficitu ASV maksājumu bilancē. Prezidents Niksons sacīja, ka viņš pavēlējis par 10 proc. samazināt arī saimniecisko palīdzību ārzemēm, reizē paredzot samazināt pašu federālos izdevumus par 4,7 bilj. dol. šajā saimniecības gadā un valsts darbinieku skaitu par 5 proc. Nodokļu frontē Niksons mudināja kongresu pasteidzināt no ienākuma nodokļiem atskaitāmo summu palielināt par 50 dol. uz personas vai ģimenes piederīgiem, kam normāli būtu jāstājās spēkā līdz 1973. gada 1. janvārim. Varbūt vissvarīgākais, ko Niksons prasīja kongresam, ir piešķirt rūpniecībai 10 proc. ieguldījumu nodokļa kreditu uz vienu gadu, lai veicinātu jaunu, uzlabotu rūpniecības mašīnu un produkcijas paceļšanu. Niksons ieteica pēc gada pastāvīgu 5 proc. nodokļa norakstīšanu tirgotājiem.

Savā 20 minūšu ilgajā televīzijas raidījumā prezidents Niksons deklarēja, ka pienācis laiks ievest ASV jaunu saimniecisku politiku ar izredzēm uz pilnīgu miera laika nodarbinātību.

Dzīves dārdzības pētīšanas padome kopā ar finanču ministriju izlems, ko darīt pēc 90 dienu algu un cenu „iesaldēšanas". Pārstāvji izteikušies, ka nedomā paildzināt cenu „iesaldēšanu", bet uzskata to par „pārjas laiku", lai atjaunotu „brīvu tirgu bez inflācijas".

ASV dolara stāvoklis izsauca gi skars arī Eiropas koptirgu, bet pasaules tirgū satraukumu. Anglija un Šveice tūlīt slēdza savas biržas, tāpat Rietumvācija. Francijā, kad 15. augustā visas bankas un iestādes bija slēgtas, izcēlās īsta panika Parīzes lepnajās viesnīcās, kur viesi mēģināja atbrīvoties no amerikāņu dolariem. Viesnīcu kasieri pieņēma dolarus tikai no amerikāņiem vinu rēķinu samaksai un mainīja 5 frankus pret vienu dolaru,, oficiālā 5,51 kursa vietā. Vissmagākā kursa krišana notika Tokio biržā, kad prezidents Niksons bija paziņojis „novājinātā" dolara atbalstīšanas programmu. Finanstāvji izteikušies, ka nedomā paildzināt cenu „iesaldēšanu", bet uzskata to par „pārjas laiku", lai atjaunotu „brīvu tirgu bez inflācijas".

ASV importa ierobežojumi smagi skars arī Eiropas koptirgu, bet it sevišķi Kanadu, kuŗas eksports 70% iet uz Savienotajām Valstīm. Līdz ar 10 proc. ievedmuitas paceļšanu kanadiešu ražojumi ASV tirgū sadārdzināsies un to izvietošana kļūs grūtāka. Reizē tas nozīmēs preču ražošanas samazināšanu Kanadā un bezdarba palielināšanos. Jaunskotijas bankas ģenerāldirektors R. Makintošs, kā raksta „Toronto Daily Star", izteicies, ka Niksons ar savu jauno saimniecisko politiku esot „pielicis pistoli" pie pārējās brīvās pasaules deniņiem.

TORONTO DV FUTBOLISTU UZVARA

DV otro globālo dienu futbola sacensībā satikās senie pretinieki: Toronto un Ņujorkas DV vienības. Spēle beidzās ar torontiešu 6:2 vārtu uzvaru. Ņujorkieši spēlēja bez sava parastā vārtu sarga, kas bija aizkavēts Toronto ierasties. Viņa aizstājējs P. Šolcs „ielaida" pāris noturamus vārtus, tāpēc arī rezultāts ir tik augsts. Bet tas nemazina Toronto vienības uzvaru — torontieši visu spēles laiku bija tehniski labāki bumbas pārvaldītāji un ātrāki. Uzņēmumā abas vienības pēc spēles Broadview laukumā, kas bija stipri nelīdzens un Toronto līgas spēlēm vairs netiek lietots.

Toronto DV futbola vienībā spēlēja: A. Rāva, A. Alksnis, E. Lukovskis, J. Simanovskis, A. Litaumieks, K. Gulbis, E. Pilskalnietis, J. Kudrašovs, J. Skuja, J. Pavārs, E. Bušs, K. Sudmalis un E. Hercbergs.

Ņujorkas vienībā: P. Šolcs, V. Mežaks, I. Kampa, K. Račevskis, J. Veiss, J. Blumfelds, P. Ziediņš, A. Džamba, E. Apels, A. Bērziņš, J. Puķe, M. Purkalitis un I. Šķiņķis. Spēli tiesāja Aleksandrs Kudrašovs. Foto: J. Ligers

„LĪDZ CITAM GADAM!"

(Pārnesums no 4. lpp.)

jiem draugiem, tad neizbēgamā atvadīšanās: „Līdz citam gadam!"

Šovasar Saulaines bērnu nometnē pavadīja lielākais dalībnieku skaits kopš gadiem — 283. Vietas zem jumta tomēr pietika visiem, tikai dažiem mazajiem bērniem nācās pārgulēt lielāko bērnu mājā. Bērni ar lielu uzmanību bija klausījušies archibīskapa A. Lūša stāstījumus par religiskiem tematiem viņiem saprotamā, vienkāršā valodā. Notika sirojumi pa apkārtni, stādu un kukaiņu vākšana un to identificēšana. Eksponātu gatavošanā bērnu svētku izstādei seviški čaklas bija izrādījušās meitenes, pateicoties agrākās kaucmindietes E. Lauges lietiškajiem padomiem, it seviški rokdarbos. Zēniem lielu prieku sagādāja brauciens laivās pa Notavasagas upi līdz Hurona ezera rietumu krastam. Bērnu nometne ilga 6 nedēļas.

Tikko nometņotāji bija aizbraukuši, Saulaines pagalmā rindojās automašīnas, kas bija atvedušas kristīgo jauniešu kursu dalībniekus. Atklāšanas dievkalpojumu pie Kritušo karavīru pieminekļa svētdienas rītā ievadīja archibīskaps A. Lūsis, spredīki sakot māc. Mārim Ķirsonam. Dievkalpojumā piedalījās ap 200 dievlūdzēju. Kursu dalībnieki jau pirmās dienas pievakarē noklausījās prof. Dr. E. Šmita referātu par tematu „Svētā gara vadība" un vēlāk atbildēja uz jauniešu jautājumiem. Diskusijas „Kas mums kopīgs" ievadīja māc. T. Gulbis. Vakarā kursu dalībnieki pulcējās pie draudzības ugunskura.

Tūlīn pēc kristīgās jaunatnes kursiem Saulainē, tādi paši kursi ar līdzīgu programmu, no 22. līdz 31. augustam, risināsies Gaŗezerā, kur tie notiks jau piekto gadu. Arī Gaŗezera kursos piedalīsies archibīskaps A. Lūsis. Kursus šeit vadīs māc. I. Gaide, piedaloties vēl prof. Dr. E. Šmitam, prof. Dr. A. Ziedonim, mācītājiem J. Gailītim, V. Grīnvaldam, A. Voitkum, J. Mednim un P. Nesaulem, teoloģijas studentam A. Sedliņam, kā arī Garezera administrātoram māc. V. Vārsbergam.

J. U.

Pasaules pārtikas sagāde samazinās

Pēc Apvienotās nāciju Ņujorkā izdotās statistikas gada grāmatas pasaules iedzīvotāju skaits 1969. gadā bija 3.561 biljonu, bet līdz 2004. gadam tas dubultosies. Grāmatas 814 lappusēs ziņots, ka Trijā ir vislabāk paēdusē tauta pasaulē ar caurmērā 3.450 kalorijām dienā uz iedzīvotāju. Nākošā ir Jaunzēlande ar 3.290 kalorijām; amerikāņi ar 3240 kalorijām ir trešā vietā pasaulē. Haiti salā, kur caurmēra izpeļņa gadā ir 75 dol., patērē vismazāk — 1.720 kal. dienā caurmērā katrs iedzīvotājs. Miežu, auzu, kukurūzas, rīsu un sojas pupiņu, rekordraža bija 1969. gadā. Kakao, kafijas, piena, cukura un gaļas produkcija pazeminājusies par 7 proc. Pasaules kviešu raža samazinājusies par 4 proc., salīdzinājumā ar 1968. gadu. Pazeminājusies arī kartupeļu, tabakas vilnas raža. ASV vislabākā bijusi kviešu un olu raža.

AN statistika ziņoja, ka Ziemeļamerikai pieder gandrīz puse no pasaules 181 milj. pasažieru motorspēkratiem. Gandrīz visas valstis uzlabojušas savu tūrismu, tomēr Kanada ar 36.228.000 ārzemju viesu 1969. gadā bija priekšgalā. Spāniju apmeklēja 21.682.000, Italiju un Franciju 12.100.000 tūristu.

Zviedri ir viscentīgākie laikrakstu lasītāji pasaulē, ar 528 iespiestiem laikrakstu eksemplāriem ik uz 1000 personām dienā; japāņi ar 503 laikrakstiem ir otrā vietā. Zviedrijā ir visvairāk televīzijas aparātu — 401 uz 1000 iedzīvotājiem, bet ASV — 399. Pad. savienība atzīmēta kā vislielākā grāmatu izdevēja ar 74.611 eksemplāriem, ASV ar 62083 grāmatām otrā vietā, kam seko Rietumvācija, Anglija un Japāna. Vēl atzīmēts, ka Pad. savienība 1969. gadā vadījusi pasaules māju būvniecību ar 2.231.000 ēkām, kam seko ASV (1.500.000) un Japāna (1.346.612). Šeit tomēr jāievēro, zīmējoties uz grāmatu iespiešanu, kuŗā Pad. savienība atrodas it kā pirmajā vietā, ieskaitīti arī visi propagandas izdevumi, ar kuŗiem, kā zināms, šajā zemē neskopojas. Tāpat visai apšaubāmi ir ēku būvniecības dati, zinot, kādā stāvoklī atrodas padomju būvniecība un cik vērtīgas ir viņu jaunceltnes.

LEĢENDU APVĪTS CĪNĪTĀJS

(Pārnesums no 5. lpp.)

bet viņa ģimeni — dzīvesbiedri ar abām meitām — okupanti deportēja.

Kad vācu armija sarkanos okupantus 1941. gadā no Latvijas padzina, Ž. Butkus tūlīt noorganizēja pašaizsardzības grupu Tērvetes apkārtnē, ar kuŗu uzsāka cīņas pret bēgošajām sarkanarmijas vienībām, kuŗas slepkavoja iedzīvotājus un postīja latviešu zemnieku mājas vai arī slēpās mežos kā partizāni. Vienā vienīgā no šādām kaujām Ž. Butkus vīri iznīcināja 14, ievainoja 28 un gūstā saņēma 38 sarkanarmiešus, bet pavisam šo cīņu laikā guva ap 100 sarkano gūstekņu. Šo cīņu īsajā posmā Ž. Butkus vaditie vīri atbrīvoja no ielenkuma starp Mežmuižu un Bukaišiem arī 2 vācu rotas. Ar šiem panākumiem vien Žanis Butkus jau bija guvis izcila kaujinieka vārdu, un arī vēlākajās cīņās viņš bija viens no retajiem, kas izpelnījās kara dieva Marsa vēlību.

1942. gada martā, organizējoties pirmajiem latviešu bataljoniem, Ž. Butkus bez vilcināšanās stājās 26. Tukuma bataljona rindās, ar ko sākās viņa leģendārās cīņu gaitas austrumu frontē un vēlāk Latvijas territorijā. Kā pēdējais Tukuma bataljona komandieris viņš šī bataljona uz Rietumiem izvesto kaujas karogu ienesa arī DV organizācijas 25 gadu darbības atceres aktā, kas notika šāgada 4. jūlijā Toronto. Uzsācis kara gaitas kā kaprālis, Ž. Butkus par varonību, pat pārdrošību, un kaujas nopelniem ātrā sekā guva vienu paaugstinājumu pēc otra, drīz vien kā leitnants būdams rotas komandieris Latviešu leģiona 19. divīzijā. Tikpat ātri vairojās viņa iegūtie ordeņi un citas godazīmes, taču arī — ievainojumi, kuŗus parasti izdziedēja turpat frontē, atsākoties doties uz kādu lazareti, lai paliktu kopā ar saviem cīņu biedriem. Tā viņš arvien vairāk kļuva par leģendu apvītu cīnītāju, par kuŗu Rīgā runāja ar vislielāko goddevību un apbrīnu, stāstot neskaitāmus un raibu raibos atgadījumus viņa frontinieka gaitās. Varētu teikt, ka Žanis Butkus pats it kā kļuva par leģendu, jo Rīgā par viņu dzirdētie stāsti brīžiem šķita tik neticami, ka vienīgi aculiecinieki spētu pateikt, vai tie patiesība jeb vai stāstītāja fantazijas auglis, kas pieaudzis apmēros, leģendai ejot no mutes mutē.

Taču kādā kaujā pie Madonas Ž. Butku tomēr „izsita" no kaujinieku ierindas. Par varonību šai kaujā viņu paaugstināja par kapteini, bet viņš guva tik smagu ievainojumu, ka kļuva nepieciešama ilga ārstēšanās dažādās slimnīcās, beidzot nonākot atveseļošanās bataljonā Dānijā, kur Ž. Butkus arī sagaidīja kara beigas.

Aizvadījis turpat gadu Cēdelgemas gūstekņu nometnē, Ž. Butkus uzsāka trimdinieka gaitas Vācijā, Hanoveras un Augsburgas bēgļu nometnēs, kur iemācījās zeltkaļa amatu, bet, rodoties izdevībai, izceļoja uz ASV, kur tūlīt stājās DV organizācijas darbā, kādu laiku būdams ASV DV valdes revīzijas komisijas loceklis un goda tiesas priekšsēdis, taču galvenokārt paliekot uzticīgs šaušanas sportam, vadot DV apvienības Milvokos šaušanas sekciju un pašam aktīvi piedaloties sacīkstēs.

Alfrēds Vinčels